

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION
AGENCY

Helena Busk
Tel: 010-698 16 90
helena.busk@naturvardsverket.se

KONSEKVENsutredning
2021-03-15 Ärendenr:
NV-04496-18

Motiv och konsekvensutredning

med anledning av förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:xx)
om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

UTKAST

Innehåll

1. Beskrivning av problemet och vad Naturvårdsverket vill uppnå	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 De nya föreskrifterna	3
1.3 Särskilt om vapendirektivet	4
1.3.1 Vad reglerar vapendirektivet?	4
1.3.2 Vad krävs för att få inneha jaktvapen i Sverige idag?	5
1.3.3 Hur genomförs ändringsdirektivet i svensk rätt?	5
1.3.4 Utgångspunkter för Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktvapen	6
1.3.5 Hur säkerställer Naturvårdsverket att skjutvapen som ska vara förbjudna enligt direktivet inte tillåts för jakt?	6
1.3.6 Hur påverkas den som jagar?	8
1.4 Särskilt om arbetet med att fasa ut bly	9
2. Beskrivning av alternativa lösningar och vilka effekterna blir om någon ändring inte kommer till stånd	10
2.1 Gällande reglering av jaktmedel	10
2.2 Nollalternativ	10
2.3 Effekter av nollalternativet	10
3. Innehållet i föreskrifterna och bakomliggande motiv	10
3.1 Tillämpningsområde och definitioner	12
3.2 Kulgevär	16
3.3 Hagelgevär	24
3.4 Kombinationsvapen	28
3.5 Enhandsvapen	30
3.6 Luftgevär	33
3.7 Eftersök	36
3.8 Kemisk immobilisering	37
3.8 Övriga bestämmelser	40
4. Upphävande av bestämmelser med tillhörande allmänt råd i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt	41
5. Bemyndigande	41
6. De som berörs av regleringen	42
7. Kostnader och andra konsekvenser med anledning av ändringen	42
7.1 Allmänt om förslagets konsekvenser	42
7.2 Särskilt om förslagets konsekvenser för företag	44
8.2.1 Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet	44
7.2.2 Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag	44
7.2.3 Påverkan på företagen i andra avseenden	44
7.2.4 Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning	44
8. Ikraftträdande och informationsinsatser	45

1. Beskrivning av problemet och vad Naturvårdsverket vill uppnå

1.1 Bakgrund

I Sverige får endast jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver användas vid jakt. Detta framgår av 30 och 52 §§ jaktlagen (1987:259) och 10 a § jaktförordningen. Idag regleras jaktmedel i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Föreskrifterna är omfattande och innehåller även regler som rör eftersök, vallhundar och statens vilt. Föreskrifterna träffar flera olika målgrupper och reglerar flera olika företeelser och förhållanden. Med anledning av detta föreslås dessa föreskrifter delas upp i flera olika uppsättningar föreskrifter. Denna konsekvensutredning avser de föreskrifter som brutits ut för att reglera vilka vapen, vapentillbehör och ammunition som får användas vid jakt, vid kemisk immobilisering av vilt samt vid visst sportskytte. Andra typer av jaktmedel, så som exempelvis fångstredskap och jaktåtlar, omfattas alltså inte av den här föreskriften. Användningen av andra jaktmedel än vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt kan dock vara reglerade genom andra föreskrifter.

1.2 De nya föreskrifterna

Utgångspunkten vid utövandet av all jakt är 27 § jaktlagen (1987:259): *”jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara”*.

Följande sakfrågor har ägnats särskild uppmärksamhet i förslaget till nya föreskrifter om jaktmedel.

- Vilken betydelse EU:s vapendirektiv¹ har för utformningen av föreskrifterna. För att direktivet ska få genomslag behöver tidigare övergångsbestämmelse tas bort.
- Möjligheten att sänka viktkraven för blyfri ammunition klass 1 så att blyfri ammunition blir möjlig att använda för fler vapentyper vid jakt på viltarter som enligt 2 kap 8 § är tillåtna att jagas med kulpatron klass 1.
- Användandet av ammunition innehållande blyhagel av tävlingslicensierade skyttar som inte representerar Sverige vid vissa tävlingar.
- Borttagande av kravet på dispens från Naturvårdsverket för att få använda lampa, mörkersikte, termiskt sikte eller fusionssikte vid skydds jakt på hjort om jakt är tillåten under hela dygnet.
- Ökad tydlighet om vilka vapen, vapentillbehör och ammunition som får användas vid eftersök.
- Vilken kulpatron som får användas vid jakt på säl. Sälart flyttas från den grupp arter som endast får jagas med kulpatron klass 1 till den grupp arter som får jagas med kulpatron klass 2.
- Undantag för att få använda vapen och ammunition som annars inte är tillåten vid viss skydds jakt på varg och järv.

Utöver ovan nämnda sakfrågor har ett omfattande arbete lagts ner för att hitta en bättre och tydligare struktur på föreskrifterna. Följande mål som berör dessa föreskrifter har satts upp inför översynen.

Mål: Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och viltförvaltning ska vara tydliga, ändamålsenliga och bättre anpassade till dagens viltförvaltning. De ska minska jägare, markägare och övriga intressenters tveksamheter kring hur bestämmelserna ska tolkas och ska göra det lättare för länsstyrelserna och andra aktörer i viltförvaltningen att agera inom sina roller. För att uppnå målet har följande gjorts.

- I de föreslagna föreskrifterna har alla bestämmelser om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt samlats i en uppsättning föreskrifter vilket är en anpassning till målgruppen jägare.
- Ett omfattande arbete har lagts ner för att öka läsbarheten genom en bättre struktur på föreskrifterna med tydlig kapitelindelning, rubriksättning mm. Därigenom ökar enhetlighet och tydlighet avseende kraven för användande.
- Bestämmelserna kring vilka vapen, vapentillbehör och ammunition som tillåts vid eftersök har förtydligats.

Mål: Där det är möjligt, ersätta enskilda dispensförfaranden, vilket ska leda till minskad administration.

- Jägare, får utan dispens från Naturvårdsverket, använda vapentillbehören lampa, mörkersikte, termiskt sikte eller fusionssikte vid skydds jakt på hjort om jakten tillåts under hela dygnet.
- Undantag att få använda hagelgevär vid viss typ av skydds jakt på varg och järv samt undantag att få använda kulpatron klass 3 och enhandsvapen vid viss typ av skydds jakt på järv utan att dispens måste sökas hos Naturvårdsverket.

1.3 Särskilt om vapendirektivet

Vapendirektivet¹ reglerar frågor om kontroll av vapen inom EU. Direktivet (inklusive ändringar 2008²) är genomfört i svensk rätt. I maj 2017 antogs ett ändringsdirektiv³ (fortsättningsvis kallat ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet syftar bl.a. till att stärka vissa aspekter av vapendirektivet för att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet. Ändringsdirektivet ska i de flesta delar vara genomfört av medlemsstaterna den 14 september 2018⁴.

1.3.1 Vad reglerar vapendirektivet?

Vapendirektivet reglerar förvärv och innehav av vapen men inte vad vapnen får användas till (jakt, tävlingsskytte etc.). Direktivet påverkar inte nationella bestämmelser om rätten att bära vapen. Vapendirektivet anger det minsta krav som medlemsstaternas lagstiftning ska uppfylla men tillåter staterna att hålla en högre skyddsnivå.

¹ Rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/51/EG om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen

⁴ Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv, Ds 2018:1 sid 71

Vapendirektivet delar in vapen i kategorierna A, B och C med följande krav på medlemsstaterna.

- Kategori A – Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av dessa skjutvapen, väsentliga delar och ammunition.
- Kategori B – Dessa skjutvapen får inte förvärvas eller innehas utan tillstånd från medlemsstaten.
- Kategori C – Innehav av sådana vapen är bara tillåtet om innehavaren anmält det till myndigheterna i medlemsstaten.

Genom ändringsdirektivet flyttas vissa vapen från kategori B till kategori A och omfattas därför av kravet på förbud och blir därmed förbjudna. De ska därmed omfattas av nationella förbud mot förvärv och innehav.

1.3.2 Vad krävs för att få inneha jaktvapen i Sverige idag?

För att få inneha bl.a. jaktvapen krävs tillstånd, vanligen kallad vapenlicens. För att få tillstånd att inneha vapen för jakt krävs, enligt 2 kap. 4 § vapenförordningen, som huvudregel att sökanden har avlagt jägarexamen som visar att han eller hon har såväl teoretiska kunskaper om jakt och viltvård som praktiska kunskaper om skytte med jaktvapen. Naturvårdsverket anger vilka kunskapskrav som ska gälla för jägarexamen genom Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:10) om jägarexamen. Den som har avlagt jägarexamen kan ansöka om tillstånd för innehav av jaktvapen hos Polismyndigheten. Polisen prövar om vapnet i fråga är tillåtet att använda vid jakt i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter, dvs detta förslag.

1.3.3 Hur genomförs ändringsdirektivet i svensk rätt?

I Ds 2018:1, Genomförande av ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv föreslås hur ändringsdirektivet ska genomföras av Sverige. Merparten av genomförandet föreslås ske genom ändringar av vapenlagen och vapenförordningen.

Utredningen föreslår också vissa anpassningar av Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktvapen. För att uppfylla ändringsdirektivets krav bör det enligt Ds 2018:1 av Naturvårdsverkets föreskrifter framgå att

- halvautomatiska enhandsvapen med centralantändning inte får användas för jakt- eller avlivningsändamål,
- halvautomatiska enhandsvapen som har så stor magasinkapacitet att de utgör kategori A-vapen regleras⁵,
- halvautomatiska långa skjutvapen, vars kolv kan avlägsnas utan verktyg på det sätt som anges i kategori A punkt 8 i ändringsdirektivet, inte får användas vid jakt⁶.

Naturvårdsverket har i yttrande över Ds 2018:1 instämt i att vissa anpassningar av Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktvapen måste göras. Hur Naturvårdsverket bör utforma föreskrifterna i detalj framgår inte av Naturvårdsverkets yttrande eller av förslagen i utredningen. Riksdagen har inte antagit Ds 2018:1. Naturvårdsverket anser att föreskrifterna trots det ska anpassas utifrån de bestämmelser som finns i direktivet. De vapentyper som

⁵ Ds 2018:1, Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv, sid 171

⁶ Ds 2018:1, Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv, sid 162

vapendirektivet tar sikte på är huvudsakligen andra än vad som används för jakt i Sverige.

1.3.4 Utgångspunkter för Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktvapen

I arbetet med dessa föreskrifter har Naturvårdsverket konstaterat följande.

- Av 10 a § jaktförordningen följer att endast sådana vapen och andra jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver får användas vid jakt. Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktvapen ska därför ange vilka krav som måste uppfyllas för att vapen ska vara tillåtna vid jakt. De vapen som inte uttryckligen är tillåtna enligt Naturvårdsverkets föreskrifter är således förbjudna att användas vid jakt.
- Naturvårdsverkets bemyndigande är inte utformat så att det ger möjlighet att införa generella förbud mot vissa vapen. Föreskrifterna kan bara reglera vilka krav som ska ställas för att vapen ska vara tillåtna för jakt.
- Vid avlivning av djur som har fångats med fångstredskap gäller inte bestämmelserna om jaktmedel, se 12 a § jaktförordningen, och därmed inte heller dessa föreskrifter.

1.3.5 Hur säkerställer Naturvårdsverket att skjutvapen som ska vara förbjudna enligt direktivet inte tillåts för jakt?

Inledningsvis bör det noteras att den absoluta merparten av de jaktvapen som den svenska jägarkåren idag förfogar över, inte berörs av de skärpta kraven i ändringsdirektivet. De jaktvapen som kan påverkas är enligt Naturvårdsverkets bedömning ett fåtal halvautomatiska enhandsvapen och vissa halvautomatiska kulggevär med mycket specifik och ovanlig utformning.

Halvautomatiska korta skjutvapen - enhandsvapen

Direktivet definierar korta vapen som ett skjutvapen med en pipa som inte överstiger 30 cm eller vars totala längd inte överstiger 60 cm. Halvautomatiska korta skjutvapen med centralantändning med vilka mer än 21 patroner kan avfyras utan omladdning förs genom ändringsdirektivet till kategori A, dvs ska förbjudas.

I nu gällande föreskrifter är halvautomatiska enhandsvapen med vissa begränsningar tillåtna att användas vid jakt på ett fåtal arter i Sverige. Någon begränsning av laddningskapacitet eller antändningsanordning finns inte i nu gällande föreskrifter. I de nya föreskrifterna införs en precisering så att endast halvautomatiska enhandsvapen med *kant*antändning blir tillåtna vid jakt. Det innebär att de enhandsvapen som ska vara förbjudna enligt direktivet, dvs halvautomatiska enhandsvapen med *central*antändning, inte är tillåtna för jakt.

Halvautomatiska långa skjutvapen

Direktivet definierar långa skjutvapen som alla skjutvapen som inte är korta vapen. Kolven på ett långt skjutvapen är den bakre delen av vapnet som läggs an mot axeln vid skyttet. Kolven avgränsas framåt mot den del av vapnet som kallas låda. Med låda avses den metallkonstruktion eller motsvarande som avses bära pipa och slutstycke och som kan innehålla avfyrningsmekanism. I hagelgevär går lådan vanligen under benämningen baskyl⁷.

⁷ Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen (RPSFS 2009:13)

Direktivet reglerar endast skjutvapen som avfyrar ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne⁸. Luftgevär omfattas således inte av vapendirektivets krav.

Halvautomatiska långa skjutvapen vars längd kan minskas till mindre än 60 cm utan att funktionaliteten går förlorad genom en vikbar kolv eller en kolv av teleskopisk typ eller genom en kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg, förs genom ändringsdirektivet till kategori A, dvs ska förbjudas. Alla halvautomatiska jaktvapen som enligt gällande föreskrifter är tillåtna för jakt räknas som halvautomatiska långa skjutvapen enligt direktivet, utom halvautomatiska luftgevär.

Halvautomatiska kul- och hagelgevär är vanliga jaktvapen i Sverige. Naturvårdsverket känner inte till något exempel på kombinationsvapen av halvautomatisk typ, men att ett kombinationsvapen skulle kunna ha halvautomatisk omladdningsmekanism kan dock inte uteslutas helt. I förslag till nya föreskrifter anges att endast kombinationsvapen som har enskottsmekanism eller är manuellt repeterande får användas vid jakt. Inga kombinationsvapen som ska vara förbjudna enligt direktivet tillåts således för jakt.

Halvautomatiska kulgevär

Med vissa begränsningar är halvautomatiska kulgevär tillåtna för jakt enligt gällande föreskrifter. En sådan gällande begränsning är att vik- och fällbar kolv samt kolv av teleskopisk typ inte är tillåtet för halvautomatiska kulgevär som används vid jakt.

Definitionen av fällbar kolv har utvecklats i förslaget till nya föreskrifter och omfattar nu även kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg och utan att vapnets funktionalitet går förlorad. Begränsningen att fällbar kolv inte är tillåtet för halvautomatiska kulgevär som används vid jakt kvarstår i förslaget. Sammantaget innebär detta att Naturvårdsverkets förslag på nya föreskrifter inte tillåter jakt med halvautomatiska kulvapen som ska vara förbjudna enligt direktivet.

Halvautomatiska hagelgevär

I gällande föreskrifter definieras hagelgevär som "...slätborrade tvåhandsvapen som inte har vik- eller fällbar kolv eller kolv av teleskopisk typ, ..." ⁹. Vik- och fällbar kolv samt kolv av teleskopisk typ är således inte tillåtet för några hagelgevär och därmed inte heller för några kombinationsvapen då de begränsningar som gäller för hagelgevär även gäller för kombinationsvapen ¹⁰.

Begränsningen att fällbar kolv inte är tillåtet för några hagelgevär som används vid jakt kvarstår i förslaget till nya föreskrifter. Definitionen av fällbar kolv har utvecklats i förslaget och omfattar nu även kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg och utan att vapnets funktionalitet går förlorad.

⁸ Se artikel 1.

⁹ 3 § NFS 2002:18

¹⁰ 2 § NFS 2002:18

Avgörande vid bedömningen av vilka vapen som den utvecklade definitionen av fällbar kolv kan komma att påverka är kravet på att vapnet efter avlägsnandet av kolven ska ha bibehållen funktion, dvs gå att använda som ett vapen.

Utvecklingen av definitionen av fällbar kolv i förslaget innebär att inga halvautomatiska hagelgevär som ska vara förbjudna enligt direktivet tillåts för jakt. Naturvårdsverket bedömer att de halvautomatiska hagelgevär som idag är tillåtna och används för jakt inte påverkas av denna anpassning. Däremot föreslår Naturvårdsverket att ta bort den övergångsbestämmelse som har medgett att vapen som någon gång tidigare varit godkända ändå får användas trots gällande föreskrifter. Om bestämmelsen tas bort påverkar det jägare som äger jaktvapen som vid någon tidpunkt varit godkända, men som inte är godkända längre. Vad ändringen faktiskt innebär är svårt att helt och hållet överblicka men det står klart att den krävs för att direktivet ska anses vara genomfört.

1.3.6 Hur påverkas den som jagar?

Genom förslag på nya föreskrifter om jaktvapen mm tillåter Naturvårdsverket inte jakt med vapen som ska vara förbjudna enligt direktivet.

Sammanfattningsvis påverkas den som jagar på följande sätt.

- Halvautomatiska enhandsvapen med centralantändning blir inte längre tillåtna för jakt. Denna begränsningen träffar ett mycket litet antal jägare eftersom endast yrkesjägare kan få innehavstillstånd för halvautomatiska enhandsvapen för jakt¹¹. Vad Naturvårdsverket känner till används redan idag endast enhandsvapen med kantantändning vid jakt. Enhandsvapen med kantantändning berörs inte av anpassningen. Påverkan för jägarkåren bör därmed vara ytterst begränsad eller obefintlig.
- Hagelgevär och halvautomatiska kulgevär påverkas endast om kolven kan avlägsnas
 1. utan användning av verktyg *och*
 2. utan att vapnets funktionalitet går förloradVapen med sådana kolvar antas vara ytterst ovanliga bland svenska jägare och innebär inga eller ytterst marginella begränsningar för den som jagar med hagelgevär eller halvautomatiska kulgevär i Sverige.
- Manuellt repeterande kulgevär och kulgevär med enskottsmekanism påverkas inte av ändringsdirektivet. Jägare som innehar sådana vapen för jakt påverkas inte av ändringsdirektivet.
- Kombinationsvapen som tillåts för jakt ska ha enskottsmekanism eller vara manuellt repeterande och påverkas därför inte av ändringsdirektivet. Jägare som innehar sådana vapen för jakt påverkas inte av ändringsdirektivet.

Luftgevär omfattas inte av vapendirektivets regler och ändringsdirektivet har därför inte föranlett några ändringar vad gäller dessa vapen. Den som jagar med luftgevär påverkas därmed inte.

¹¹ Se 2 kap 6 § vapenlagen (1996:67) och 2 kap 5 § 1 b vapenförordningen (1996:70).

1.4 Särskilt om arbetet med att fasa ut bly

Inom EU bedrivs ett omfattande arbete för att få bort bly från ammunition och andra produkter. Som ett första steg mot användning av bly i ammunition har nyligen beslutats om ett förbud mot användning av blyhagel vid jakt i och inom hundra meter ifrån en våtmark. Förbudet träder i kraft efter den 15 februari 2023. Sverige har sedan tidigare förbud mot användning av blyhagel i våtmark. EU-förordningen skiljer sig dock från hur förbudet mot blyhagelanvändning vid våtmark har utformats i Sverige, bland annat i definitionen av våtmark. Skillnaderna kan innebära ett ökat behov av vägledning gentemot jägarna.

Utöver den nya lagstiftningen om förbud mot användning av blyhagel vid våtmark pågår ett större arbete med att fasa ut bly. ECHA, Europeiska kemikaliemyndigheten, lämnade i början av 2021 ett förslag som förbjuder försäljning och användning av bly i kulammunition, hagelammunition och i fiskedrag med vissa begränsade möjligheter till undantag bl.a. vid träningskytte. Förslaget medger en övergångsperiod på arton månader upp till fem år om det antas. Förslaget från ECHA ska nu granskas av dels kommittén för riskbedömning (RAC) och dels av kommittén för socioekonomiska analyser (SEAC). Deras utlåtanden väntas i mitten av 2022. Förslaget måste därefter godkännas av Europaparlamentet och Ministerrådet innan det kan antas. Beslut i frågan dröjer uppskattningsvis till början av 2023.

Naturvårdsverkets föreskriftsändringar förbättrar möjligheterna att använda blyfri ammunition vid jakt efter vilt som jagas med ammunition i klass 1. Utifrån aktuell kunskap om pågående lagstiftningsprocess inom EU gör Naturvårdsverket bedömningen att de ändringar som föreslås i föreskrifterna i syfte att möjliggöra en övergång till utfasning av bly i ammunition väl möter framtida behov.

1.4.1 Naturvårdsverkets förslag

De senaste decenniernas teknik- och materialutveckling samt strävan att i enlighet med det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö på sikt ersätta bly i ammunition, har lett till att marknaden har utvecklat och introducerat alternativ till bly i kulpatroner. Idag finns det blyfria eller närmast blyfria alternativ, främst monometallkuler av koppar. Koppar är hårdare och lättare än bly, och kopparkuler behöver därför vara längre än blykuler för att uppnå samma anslagsenergi (E100) som blykuler. Givet att ett kulgevärs räffling är gjord för blykuler, skulle långa kopparkuler dock riskera att få en instabil kulbana.

En effekt av detta är att kopparkuler i vissa typer av ammunition får så pass låg kulvikt i förhållande till anslagsenergi att de inte når upp till dagens krav för kulpatron av en viss klass. Det gör i sin tur att man vid användning av kopparkuler tillsammans med vissa kalibrar, såsom den i Sverige spridda kaliber 6,5x55, tvingas använda ammunition motsvarande kulpatron klass 2, vilket gör att kalibern inte får användas som klass 1-vapen. Ett generellt förbud mot bly i ammunition skulle alltså med gällande föreskrifter innebära att i princip samtliga vapen i kaliber 6,5x55 inte når upp till kraven för klass 1. Naturvårdsverket har

studerat frågan närmare och funnit¹² att alternativ ammunition kan ge likvärdiga egenskaper som blyammunition trots något lägre kulvikt. Naturvårdsverket föreslår därför att blyfri ammunition ska väga minst 7,7 gram för att ingå i klass 1.

1.4.2 Hur påverkas den som jagar?

Ändringen innebär bl.a. att ca 96 000 jägare, som endast äger ett klass 1 vapen av kaliber 6,5x55 m.m., kan fortsätta jaga klass 1-vilt med befintligt vapen vid ett ev. framtida blyförbud. Det ger även en möjlighet för dessa jägare att frivilligt övergå till jakt med blyfri klass 1-ammunition redan nu, vilket gynnar djur, natur och konsumenter av viltkött. Studier visar att ändringen inte påverkar djurskyddet negativt.

2. Beskrivning av alternativa lösningar och vilka effekterna blir om någon ändring inte kommer till stånd

2.1 Gällande reglering av jaktmedel

Bestämmelser om bland annat jaktmedel finns idag i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Föreskrifterna är omfattande och innehåller även regler som rör eftersök och statens vilt. Föreskrifterna är i vissa delar svårlästa på grund av att de ändrats ett flertal gånger sedan grundföreskrifterna beslutades samt då föreskrifterna inte är fullt konsoliderade.

2.2 Nollalternativ

Nollalternativet är att bibehålla nuvarande reglering i NFS 2002:18. Detta är i praktiken den enda alternativa lösningen till att besluta om nya föreskrifter. Naturvårdsverket anser inte att det finns alternativa regleringsmetoder.

2.3 Effekter av nollalternativet

Med nollalternativet kvarstår bl.a. de läsbarhetsproblem som finns med nu gällande föreskrifter samt att dessa inte är anpassade efter de olika målgrupper som föreskrifterna idag träffar.

3. Innehållet i föreskrifterna och bakomliggande motiv

I 10 a § jaktförordningen uppdras åt Naturvårdsverket att föreskriva om vilka krav som ska ställas för att vapen och andra jaktmedel får användas vid jakt. Naturvårdsverket är alltså den myndighet som avgör vilka krav som ska ställas för att vapen och andra jaktmedel får användas vid jakt i Sverige.

När tillstånd till innehav av vapen ska prövas förtydligar Naturvårdsverkets föreskrifter endast vilka krav som ska ställas för att vapen ska få användas för jaktliga ändamål. Föreskrifterna utgör inte det enda regelverket som styr vilka vapen som är möjliga att få tillstånd att inneha. Föreskrifterna svarar således på frågan om vilka krav som ställs på ett vapen som får användas vid jakt och inte frågan om vilka vapen som får innehas.

¹² Gremse, C. & Rieger, S. 2014. 6, 5 x 55 SE (C. I. P.) referenser

En avgörande utgångspunkt för Naturvårdsverkets bedömning av vilka krav som ska ställas för att vapen ska få användas vid jakt är 27 § jaktlagen – att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Av samma bestämmelse framgår även att människor och egendom inte ska utsättas för fara. Förslaget på nya föreskrifter om jaktmedel innebär tydliga regleringar av vilka vapen, vapentillbehör och ammunition som är tillåtna vid jakt. De omfattande begränsningar som regelverket innebär är helt eller delvis motiverade av djurvälståndspåverkningar. Bestämmelserna utesluter användningen av en mängd jaktvapen som skulle kunna orsaka onödigt lidande. Den bärande tanken rörande indelningen av vilket vilt som får jagas med vilka kulor eller hagelpatroner bygger på att vilt inte får jagas med för liten ammunition då detta skulle kunna riskera att viltet utsätts för onödigt lidande. Vid eftersök i samlad bebyggelse kan mindre kraftfull ammunition ändå vara tillåtet för att inte riskera skada på liv och egendom. Vid skott på korta håll är en mindre ammunition tillräcklig för en snabb avlivning samtidigt som ammunitionen blir kvar i djuret. På så vis undviks faror som annars skulle kunna uppstå i bebyggda områden där det rör sig mycket människor. Bestämmelserna kring vilken ammunition som får användas i sammanhållen bebyggelse har förtydligats. I övrigt är avvägningarna kring tillåten ammunition till allt övervägande del inte nya jämfört med vad som gäller idag och har därför inte redovisats särskilt i konsekvensutredningen. Naturvårdsverket bedömer att de avvägningar som ligger till grund för nu gällande regler alltså äger giltighet.

Jägarexamensutbildningen innefattar övningar i avståndsbedömning, lämpliga skjutvinklar samt svårigheter och risker med skytte på längre avstånd. Utbildningen bidrar därmed till att förbereda jägaren väl för praktisk jakt. Den här föreskriften reglerar vilka vapen, vapentillbehör och ammunition som är tillåtna vid jakt för att djur inte ska utsättas för onödigt lidande och för att minska riskerna för skador på liv och egendom. Trots att bestämmelserna är väl avvägda kommer det alltid att falla ett tungt ansvar på jägaren. Jaktvapnet måste alltid hanteras med gott omdöme.

Dessa föreskrifter ska således utgå ifrån och vara motiverade av jaktliga, däribland jaktetiska, argument. Vapendirektivet och dess ändringsdirektiv har ett bredare perspektiv. De begränsade anpassningar av föreskrifterna som ändringsdirektivet medför, beskrivs utförligt under avsnittet om vapendirektivet ovan.

Arbetet som bedrivs inom EU för att fasa ut bly ur ammunition har beskrivits utförligt ovan. I föreskrifterna föreslås ändringar som ökar jägarnas möjlighet att använda blyfri ammunition. Förslagen ligger väl i linje med de externa processer som pågår.

Naturvårdsverket genomförde den 7 juni 2018 en hearing om jaktmedel. De inbjudna intresseorganisationerna erbjöds dels delta vid hearingen, dels skriftligen skicka in synpunkter, både inför och efter hearingen.

Ett förslag till föreskrifter om jaktmedel sändes på bred remiss den 28 juni 2018. Efter remisstidens utgång, den 31 augusti 2018, gjordes, mot bakgrund av de

inkomna synpunkterna och ändringsförslagen, en omarbetning av förslaget. Förslaget till nya föreskrifter om jaktmedel har strukturerats om betydligt efter remissen. Definitioner och materiella bestämmelser har delats upp mer stringent än i det remitterade förslaget. Kapitelindelningen med ett kapitel per vapenslag har behållits men den inbördes ordningen har justerats något. Enhandsvapen har fått ett eget kapitel. Alla kapitel som berör ett visst vapenslag har så långt möjligt, samma underrubriker och delas in i tillåtna vapen, tillåten ammunition, tillåten jakt och undantag. Denna indelning bidrar förhoppningsvis till tydlighet för läsaren. Även koppling till bemyndigandena i 10 a och 15 §§ jaktförordningen blir på detta sätt tydligare. Kapitlet om pilbågsjakt som fanns med i förslaget som remitterades har utgått då frågan behöver utredas ytterligare innan Naturvårdsverket kan ta ställning till om denna jaktform kan tillåtas eller inte.

Med anledning av de relativt omfattande strukturella förändringar som gjorts av förslaget jämfört den remitterade versionen, hölls ytterligare en hearing den 18 juni 2019. Inbjudna till hearingen var berörda myndigheter och intresseorganisationer. Förslaget mottogs väl och vissa synpunkter framfördes. Förslaget till föreskrifter har därefter i vissa delar justerats i enlighet med inkomna synpunkter.

3.1 Tillämpningsområde och definitioner

1 kap 1 §

I det inledande kapitlets första paragraf anges att syftet med föreskrifterna är att reglera vapen, vapentillbehör och ammunition som får användas vid jakt, kemisk immobilisering av vilt samt bly i ammunition vid sportskytte. Andra jaktmedel än de som uppräknas träffas inte av den här förordningen.

1 kap 2 §

Föreskriftens första stycke upplyser om att fångstredskap ska vara av godkänd typ för att få användas vid jakt samt att det finns andra föreskrifter som reglerar typgodkännandet. Andra stycket upplyser om att det finns andra föreskrifter som reglerar användande av fångstredskap samt att den här föreskriften inte reglerar avlivning av djur i fångstredskap.

1 kap 3 §

Paragrafen upplyser om att det i jaktförordningen finns bestämmelser om tillåten användning av nattsikten vid jakt efter vildsvin.

1 kap 4 §

I 4 § görs hänvisning till andra rättskällor för definition av vissa begrepp som används i föreskrifterna. Ett fåtal begrepp definieras något annorlunda i dessa föreskrifter än i de uppräknade rättsakterna. Exempelvis är definitionerna av enskottsmekanism och halvautomatiskt vapen något annorlunda i bilaga till vapenförordningen (1996:70) jämfört definitionen i 1 kap 5 § dessa föreskrifter.

1 kap 5 §

Paragrafen utgörs av en definitionslista. Ett stort arbete har lagts ner på att separera definitioner från materiella bestämmelser i de nu aktuella föreskrifterna. Reglerna blir därmed tydligare och följer bättre intentionerna i bemyndigandena i 10 a och 15 §§ jaktförordningen. Nedan kommenteras de vanligaste begreppen samt begrepp, förkortningar och termer som har tillförts eller ändrats på något avgörande sätt jämfört nu gällande regler i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Särskilt om klassindelningen av kulpatroner

I 1 kap. 5 § definieras kulpatroner av olika klasser. En mindre ändring har gjorts i definitionerna av klass 1 ammunition i syfte att möjliggöra användning av blyfri ammunition för kaliber 6,5x55. För att undvika att det uppstår tveksamheter i och med att det finns flera olika måttangivelser har Naturvårdsverket valt att uteslutande ange alla vikter i gram. I övrigt har inga ändringar gjorts av klassindelningen jämfört med gällande föreskrifter.

Begreppsdefinitioner

I tillverkningsprocessen av blyfri ammunition kan det förekomma spår av bly. Gränsvärdet ska ge en tydlighet gentemot tillverkare om vad som gäller för att ammunition ska anses vara blyfri. Som blyfri kulammunition räknas ammunition med högst 3 % bly medan hagelpatroner med högst 1 % blyinnehåll räknas som blyfri hagelammunition. Blyinnehållet för hagelpatroner regleras genom en EU förordning och är lägre än vad Naturvårdsverket anser lämpligt för kulammunition. Naturvårdsverket vill se en utveckling där många olika blyfria alternativ med olika egenskaper kommer ut på marknaden. En allt för strikt reglering riskerar, enligt Naturvårdsverkets bedömning, istället att motverka den önskade utvecklingen. Vid ett totalt blyförbud behöver bestämmelsen om gränsvärdet för blyfri kula eventuellt ses över på nytt utifrån aktuell lagstiftning.

Med eftersök menas i den här föreskriften endast sådant eftersök som bedrivs efter en kollision mellan vilt och trafik eller efter påskjutning vid jakt.

Enhandsvapen har inte definierats tidigare. Det är önskvärt att i dessa föreskrifter ha definitioner av samtliga vapentyper som får användas vid jakt. Definitionen liknar den för kulgevär vilket är logiskt med tanke på att även dessa enhandsvapen är kulvapen. Inga begränsningar har införts jämfört med motsvarande bestämmelser i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Enskottmekanism har inte definierats tidigare. Det finns en rad olika laddnings- och avfyrningsmekanismer för vapen och då dessa kan vara styrande för i vilka jaktliga sammanhang ett vapen får användas finns ett behov av att definiera begreppen. Begreppet enskottmekanism är definierad språkligt på likartat sätt som definitionen för halvautomatisk mekanism som i sin tur härrör från definitionen av halvautomatiskt skjutvapen i bilaga till vapenförordningen.

Fällbar kolv har definierats för att skilja denna från t ex justerbar bakkappa. Fällbar kolv innefattar alla typer av kolvar som kan justeras i längd i syfte att

underlätta transport och förvaring av vapnet. Begreppen vikbar kolv och teleskopisk kolv omfattas också av begreppet fällbar kolv då dessa också anses vara *infällbara* i samma syfte som andra fällbara kolvar. Med fällbar kolv avses även kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg och utan att vapnets funktionalitet går förlorad. Det sistnämnda är en anpassning till vapendirektivet och ändringsdirektivets¹³ regler om vilka vapen som är tillåtna att inneha så att Naturvårdsverkets förslag möter kraven i ändringsdirektivet. Se även under avsnittet om vapendirektivet ovan.

Nya definitioner införs för fusionssikte, mörkersikte och termiskt sikte för att minska osäkerheten kring dessa. Fusionssikte, som är ett relativt nytt vapentillbehör, är inte tidigare omnämnt i jaktlagstiftningen. Det är däremot mörkersikte och termiskt sikte som finns i 14 a § jaktförordningen (1987:905). De definitioner som anges är förenliga med och ska bidra till att tydliggöra bestämmelsen i jaktförordningen (1987:905).

Definitionen av hagelgevär motsvarar vad som anges i 3 § första och andra stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt om definition av hagelgevär. Definitionen av hagelpatron motsvarar vad som anges i 3 § tredje stycket samma föreskrifter om definition av hagelpatron.

Halvautomatiskt vapen definieras i bilaga till vapenförordningen. Det finns en rad olika laddnings- och avfyrningsmekanismer för vapen och då dessa kan vara styrande för i vilka jaktliga sammanhang ett vapen får användas finns ett behov av att definiera begreppen. Begreppet är definierad på samma sätt i dessa föreskrifter som i vapenförordningen men med marginella språkliga justeringar.

Injektionspil definieras för bättre förståelse av kapitlet om kemisk immobilisering.

Instickspipa har inte definierats tidigare. För bättre förståelse av vad som avses har begreppet definierats.

Justerbar bakkappa behöver definieras för att skilja denna från teleskopisk kolv. Detta då den senare anordningen inte är tillåten för vissa vapen som får användas vid jakt.

Begreppet kemisk immobilisering definieras för bättre förståelse av de bestämmelser i 7 kap som reglerar detta.

Kombinationsvapen har tidigare definierats i 21 b § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Det är önskvärt att i dessa föreskrifter ha definitioner av samtliga vapentyper som får användas vid jakt. Definitionen liknar den för hagelgevär och kulgevär vilket är logiskt med tanke på att kombinationsvapen är en kombination av dessa båda vapen. Inga begränsningar har införts jämfört med tidigare regelverk.

¹³ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

Definitionen av kulgevär motsvarar vad som anges i 9 § första stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt om definition av kulgevär. Definitionen av kulpatron motsvarar vad som anges i 9 § andra stycket samma föreskrifter om definition av kulpatron.

Definitionerna av kulpatron klass 1 har ändrats jämfört med gällande bestämmelser. Ändringen innebär att en lägre kulvikt tillåts för blyfri kula. Övriga klasser kvarstår oförändrade. För att undvika att det uppstår tveksamheter i och med att det finns flera olika måttangivelser har Naturvårdsverket valt att uteslutande ange alla vikter i gram. En äldre måttenhet – kgm – och angivelsen i grains har därmed tagits bort. I definitionen för kulpatron klass 1 och 2 anges att kulan ska vara konstruerad för att expandera. Expansion avser en sådan kontrollerad deformation som sker vid användande av t ex hålspetsammunition eller halvmantlad ammunition, till skillnad från ammunition som används för enhandsvapen eller luftgevär, vars kula tekniskt sett kan deformeras på andra sätt än genom expansion.

Luftgevär definieras på samma sätt som i 20 § första stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt om definition av luftgevär.

Manuellt repeterande laddnings- och avfyrningsmekanism definieras inte i vapenförordningen. Däremot definieras repeterande skjutvapen. Av samma skäl som för definitionen av t ex halvautomatiskt vapen finns det anledning att definiera även detta begrepp då ett vapens laddnings- och avfyrningsmekanism kan vara styrande för i vilka jaktliga sammanhang det får användas vid jakt. Begreppet är definierat på språkligt likartat sätt som övriga definitioner av laddnings- och avfyrningsmekanismer och är så långt möjligt lik vapenförordningens definition av repeterande skjutvapen.

Pumprepeterande laddnings- och avfyrningsmekanism definieras inte i vapenförordningen. Däremot definieras repeterande skjutvapen. Av samma skäl som för definitionen av t ex halvautomatiskt vapen finns det anledning att definiera även detta begrepp då ett vapens laddnings- och avfyrningsmekanism kan vara styrande för i vilka jaktliga sammanhang det får användas vid jakt. Begreppet är definierat på språkligt likartat sätt som övriga definitioner av laddnings- och avfyrningsmekanismer och är så långt möjligt lik vapenförordningens definition av repeterande skjutvapen.

Sammanhållen bebyggelse är ett begrepp inom plan- och bygglagen (2010:900) (PBL). Definitionen behövs för att definiera var klenare ammunition får användas vid jakt av eller på uppdrag av Polismyndigheten, på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoområdet eller på nära håll vid eftersök. Enligt PBL är en bebyggelse sammanhållen om samtliga nedanstående tre kriterier är uppfyllda: Bebyggelsen ska bestå av minst tre byggnader, byggnaderna ska vara placerade på minst två tomter och tomterna ska gränsa till varandra eller skiljas åt endast av en väg, gata eller parkmark.

Slugpatron har inte definierats tidigare. Det är önskvärt att i dessa föreskrifter ha definitioner av samtliga ammunitionstyper som får användas vid jakt för bättre förståelse av regelverket.

Tvåhandsvapen har inte definierats tidigare. En definition har tagits med i dessa föreskrifter för att tydliggöra skillnaden mellan tvåhands- och enhandsvapen.

Vapenlängd har inte definierats tidigare men begreppet förekommer i vapendirektivet¹⁴ där det finns krav på minsta vapenlängd. En anvisning om hur vapenlängd ska mätas har även infogats i definitionen. I gällande föreskrifter finns krav på piplängd för olika vapenslag. Naturvårdsverket bedömer att kravet på vapenlängd i vapendirektivet redan uppfylls med gällande krav på piplängder. Förslaget om att införa en definition av vapenlängd innebär att anpassningen till kraven i vapendirektivet förtydligas.

Begreppet ”Vapentillbehör” är nytt och definieras som anordningar som monteras eller fästs på vapnet och som syftar till att öka precisionen vid skyttet. Som vapentillbehör räknas exempelvis ljuddämpare, rekylbroms, öppna riktmedel, kikarsikte, lampa, mörkersikte, termiskt sikte, fusionssikte, sikte som belyser målet med en ljuspunkt (lasersikte), ljuspunktsikte, justerbar kolvkam, benstöd och stödrem. Dessa tillbehör är vanligt förekommande utrustning för jaktvapen och kräver någon form av montage på vapnet. Tillbehör som inte har någon jaktlig betydelse, t ex vapenrem, eller inte kräver montage så som skjutkäpp och liknande är inte att betrakta som vapentillbehör. Sådana tillbehör utgör varken vapen eller andra jaktmedel och behöver därför inte uppfylla kraven i föreskrifterna. De omfattas inte av föreskrifternas tillämpningsområde och är med andra ord tillåtna att använda vid jakt.

3.2 Kulgevär

Tillåtna vapen

2 kap 1 §

I första paragrafen slås fast att manuellt repeterande och halvautomatiska kulgevär får användas vid jakt med de krav och begränsningar som följer i 2 – 5 och 11 §§ samma kapitel. Regeln har tydlig koppling till bemyndigandet i 10 a § jaktförordningen och innebär ingen förändring jämfört tidigare reglering.

2 kap 2 – 3 §§

Bestämmelserna anger minsta vapenlängd och minsta piplängd för att ett kulgevär ska vara tillåtet att använda vid jakt. Bestämmelsen om pipans längd är inte någon ny bestämmelse då motsvarande krav finns i 9 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Bestämmelsen om vapnets totala längd är ny i föreskriftssammanhang, men följer av definitionen av långa skjutvapen i vapendirektivet¹⁵. Då pipans längd länge har stadgats vara minst 45 cm och en kolv till ett kulgevär av funktionella skäl måste ha en viss längd, gör Naturvårdsverket bedömningen att denna nya regel inte innebär någon begränsning av betydelse för jägarna. Naturvårdsverket bedömer att kravet på

¹⁴ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen

¹⁵ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

piplängd i gällande föreskrifter innebär att kulgevär kommer att falla inom kategorin långa skjutvapen enligt direktivet.

2 kap 4 §

Bestämmelsen anger att endast manuellt repeterande kulgevär och kulgevär med enskottsmekanism får ha fällbar kolv. Detta innebär en lättnad jämfört med regleringen i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt där det i 9 § anges att det inte är tillåtet med fällbara kolvar på pumprepeterande kulgevär. Pumprepeterande kulgevär ingår i detta förslag till nya föreskrifter om jaktmedel i definitionen av manuellt repeterande kulgevär och blir således tillåtna med fällbar kolv.

Naturvårdsverket anser att det finns skäl att stå fast vid att endast manuellt repeterande kulgevär och kulgevär med enskottsmekanism får ha fällbar kolv, dvs bibehålla nu gällande reglering av fällbara kolvar med undantag för lättnaden gällande pumprepeterande kulgevär som beskrivits i föregående stycke. Innebörden av denna begränsning är att halvautomatiska kulgevär även fortsättningsvis inte får ha fällbar kolv men att manuellt repeterande kulgevär och kulgevär med enskottsmekanism fortsatt får ha fällbar kolv.

Att stå kvar vid begränsningen att halvautomatiska kulgevär inte får ha fällbar kolv möter kraven i direktivet så att de vapen som uppfyller Naturvårdsverkets krav för att få användas vid jakt ingår i kategori B enligt direktivet och därmed även fortsättningsvis får innehas av svenska jägare. Långa skjutvapen vars längd kan minskas till mindre än 60 cm utan att funktionaliteten går förlorad genom en vikbar kolv eller en kolv av teleskopisk typ eller genom en kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg, förs genom ändringsdirektivet till kategori A, dvs ska förbjudas i nationell rätt. Naturvårdsverket anser att det är angeläget att de halvautomatiska kulgevär som idag innehas av den svenska jägarkåren, får fortsätta att användas för de ändamål som innehavaren redan har vapenlicens för. Vid en sammanvägd bedömning har Naturvårdsverket därför inte funnit anledning att tillåta fällbara kolvar för samtliga kulgevär tillåtna vid jakt.

2 kap 5 §

Av bestämmelsen framgår att kulgevär får förses med vissa vapentillbehör samt justerbar bakkappa (som båda definieras i 1 kap 6 §) för att få användas vid jakt. Bestämmelsen motsvarar 22 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Tillåten ammunition

I Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt har det funnits en bilaga i form av en lista med exempel på tillåtna kulpatroner. Naturvårdsverket gör bedömningen att denna lista inte behövs, då kraven för kulvikt och anslagsenergi, som de anges i 1 kap 5 § för de fyra kulpatronklasserna, räcker som krav för tillåten ammunition. Det är den som jagar som ansvarar för att de vapen och den ammunition som används vid jakten möter kraven i dessa föreskrifter.

2 kap 6 §

Likt 2 kap 1 § är detta en inledande bestämmelse till avsnittet om tillåten ammunition med referens till efterföljande paragrafer som anger krav och begränsningar på tillåten ammunition samt vilka arter som är tillåtna att jaga med respektive kulpatron indelat i klasserna 1 – 4.

Särskilt om tillåten ammunition vid jakt på säl

Regeringen gav i 2013 års regleringsbrev Naturvårdsverket i uppdrag att, i samråd med Havs- och vattenmyndigheten samt efter samråd med berörda länsstyrelser, Naturhistoriska riksmuseet och berörda organisationer, utreda förutsättningarna för och föreslå hur en licensjakt på säl bör utformas samt utreda och föreslå hur skyddsjakten på säl kan effektiviseras i syfte att uppnå beslutad tilldelning. Uppdraget redovisades till regeringen i juni 2013. Analyser och ställningstaganden rörande jakt på säl nedan är hämtade från nyss nämnda redovisning.

I 16 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) anges att säl får jagas med kulvapen och ammunition som uppfyller kraven för klass 1 enligt 14 § samma föreskrifter. I våra grannländer som bedriver jakt på samma arter skiljer sig bestämmelserna ganska mycket. I Finland och på Åland tillåts jakt på säl med motsvarande kulpatron klass 1 och 2. I Norge och Danmark är endast kulpatron klass 1 tillåten vid jakt på säl.

Bakgrunden till kravet på klass 1 är den relativt stora storleken på djuren, en gråsäl kan väga uppemot 300 kg. Naturvårdsverket kan medge dispens från kravet på att kulpatron klass 1 ska användas vid jakt på säl.

Användning av hagelvapen vid säljakt har bedömts innebära alltför stora risker för skadskjutningar även om effekten på kort håll kan vara tillräcklig. Naturvårdsverket har därför inte medgivit dispens som inneburit att hagelvapen får användas vid säljakt.

Jakt på säl bedrivs mot sälar som befinner sig i eller nära vattnet. Eftersom skottvinkeln (vinkeln mellan kulans bana och vattenytan) blir liten, finns det stora rikoschettrisker. Om kulan missar sälen, kan den studsas och fara vidare, ibland i en annan riktning, med i princip oförändrad hastighet. Den utgör då en stor säkerhetsrisk i områden med byggnader, båtar och människor. För att minska dessa risker kan man använda kulor som är konstruerade för att upplösas vid en kontakt med till exempel mark eller vatten. Sådan ammunition är dock svår att få tag på i de kalibrar som räknas till klass 1. Därför har det funnits önskemål om att få använda kulpatron klass 2 vid säljakt.

Vid säljakt riktas skott huvudsakligen mot djurets huvud. Vid jakt på land eller is därför att sälen annars hinner dyka och försvinna innan den dör och vid jakt på säl i vattnet för att det bara är huvudet av sälen som syns. Eftersom sälar i huvudsak är vattenlevande är deras skelett relativt mjukt och det krävs ganska liten kraft av en kula för att effektivt avliva djuret. Den relativa effektiva träffyten är också större, eftersom större delen av det man ser av sälen är effektiv träffyta, dvs. en träff i det området är dödande.

Naturvårdsverket har inom ramen för regeringsuppdraget om jakt på säl 2013 genomfört en kartläggning av olika faktorer som kan påverka antalet fällda sälar. Kartläggningen visar att de förändringar som bedöms ha störst effekt på jaktutfallet och samtidigt de minst omfattande negativa konsekvenserna är att tillåta jakt med kulpatron klass 2 samt att tillåta jakt från båt.

Naturvårdsverket har i beslut om skyddsjakt på säl sedan 2013 medgivit användande av kulpatron klass 2 för att underlätta jakten, speciellt i områden där skytte med kulpatron klass 1 medför större säkerhetsrisker på grund av risk för rikoschetter.

Naturvårdsverket kan inte se att möjligheten att jaga säl med kulpatron klass 2 har medfört större andel tappade eller skadskjutna sälar, men underlaget rör några få år, varför det kan vara vanskligt att dra alltför långtgående slutsatser. Inget tyder dock på att det finns några egentliga nackdelar med att jaga säl med kulpatron klass 2.

Naturvårdsverket anser sammantaget att det finns skäl att flytta sälar från den grupp arter som endast får jagas med kulpatron klass 1 till den grupp arter som får jagas med kulpatron klass 2.

Tillåten jakt *2 kap 7 - 10 §§*

I dessa bestämmelser regleras vilken ammunition som ska användas vid jakt på olika viltarter. Kulpatronernas klassindelning framgår av definitionerna för respektive kulpatrons klass i 1 kap 5 §. Reglerna har inte ändrats jämfört vad som gällt tidigare, med undantag för sälar som förs till klass 2 (se motivering ovan) och vissa marginella justeringar av vilka viltarter som får jagas med kulpatron klass 4 samt att uppräkningslistan har förenklats genom att där det varit möjligt använda artgrupper istället för artnamn. Vid uppräkningslistan av arter i 8 – 10 §§ har vissa mindre språkliga justeringar gjorts för att tydliggöra innebörden i bestämmelserna.

Hjortar och sälar anges i plural i 8 – 9 §§ för att det ska vara tydligt att reglerna omfattar alla arter eller ev. underarter av dessa. Det finns två arter hjort som betraktas som naturligt förekommande i den svenska faunan (kronhjort och dovhjort). Det är också angeläget att kunna bedriva jakt på andra arter av hjort som kommer ut i naturen, som inte tillhör den svenska faunan, så som sikahjort och vitsvanshjort. För säl gäller bestämmelsen samtliga tre naturligt förekommande arter (gråsäl, knobbsäl och vikare) i svenska vatten.

I 10 § har arterna ordnats i delvis annan ordning än i motsvarande paragraf i gällande föreskrifter. Först anges de däggdjursarter där namnet syftar på en specifik art (t ex hermelin). Därefter följer en uppräkning av däggdjursgrupper med fler än en art, exempelvis möss, sorkar och mårdar. Frett, den tama varianten av iller, har strukits. Däggdjuren följs av enskilda fågelarter varefter artgrupper, med mer än en fågelart, avslutar uppräkningslistan. Ändringen innebär att nya arter som storleksmässigt överensstämmer med de arter som tidigare varit

tillåtna att jaga med den aktuella kulpatronen läggs till. Det gäller gräsand, bläsand, kricka, morkulla, storskrake och småskrake (skrakar).

Det centrala i bestämmelsen är att definiera vilka mindre djurarter eller artgrupper som får fällas med kulpatron klass 4. Gruppering av fler däggdjur och fåglar syftar till att förenkla och göra bestämmelsen mer tydlig och överskådlig. Tidigare lydelse gjorde anspråk på att räkna upp samtliga jaktbara arter som får fällas med kulpatron klass 4. Genom att använda artgrupper i stället, där det är möjligt, blir kopplingen till arternas jaktbarhet svagare än tidigare. Ändringen gör föreskriften mer okänslig för ändringar som görs av arters jaktbarhet i jaktförordningen.

2 kap 11 §

Bestämmelsen innebär vissa begränsningar för hur många patroner som ett halvautomatiskt kulgevär med magasin kan laddas med. Första stycket anger att vid jakt på vissa arter gäller en begränsning om högst två patroner samt en patron i patronläget. Skälet för denna reglering är att artikel 15 och 16 i art- och habitatdirektivet¹⁶ samt direktivets bilaga 4a och bilaga 6a ger att de uppräknade viltarterna endast får jagas under särskilda förutsättningar, däribland att halvautomatiska vapen som används vid sådan jakt inte får ha en magasinskapacitet som överstiger två patroner.

Begränsningen är inte ny och motsvarar 11 § andra stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Naturvårdsverket har gjort bedömningen att art- och habitatdirektivets ovan refererade bestämmelser fortsatt medför denna inskränkning, varför inskränkningen kvarstår i de nya föreskrifterna. Viltarterna som räknas upp i bestämmelsen har dock utökats med viltarter som finns upptagna i art- och habitatdirektivets bilaga 4a, och som har blivit eller kan bli föremål för förvaltningsåtgärder i Sverige.

Det bör poängteras att 15 a § jaktförordningen sedan den 1 juli 2018 medger att Naturvårdsverket eller länsstyrelsen under vissa förutsättningar kan besluta att man vid skydds jakt eller licensjakt på björn kan få undantag från magasinbegränsningen för halvautomatiska vapen. Detta gäller trots de begränsningar som anges i 2 kap 11 §. En upplysning om detta har lagts till i 11 § andra stycket.

I 2 kap 11 § tredje stycket anges att halvautomatiska kulgevär med magasin som kan laddas med högst fem patroner samt en patron i patronläget, får användas vid jakt på övriga arter. Även dessa begränsningar finns sedan tidigare i 11 § tredje stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Sverige har under lång tid haft en begränsning av magasinskapaciteten till högst fem patroner för halvautomatiska kulgevär som används vid jakt på annat vilt än de som räknas upp i 2 kap 11 § första stycket. Vapendirektivet¹⁷ medger i och för sig magasinskapacitet upp till tio patroner utan att vapnet enligt direktivet

¹⁶ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

¹⁷ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

byter kategori, men Naturvårdsverket bedömer att den svenska begränsningen till fem patroner är motiverad av jaktliga skäl samt är inarbetad och accepterad, och finner därmed inte anledning att utöka den i Sverige tillåtna magasinskapaciteten vid jakt med halvautomatiska kulgevär.

I 11 § första stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt stadgas att halvautomatiska kulgevär ska vara av civil typ, vara ursprungligen konstruerade för jakt och till utseende mm efterlikna konventionella, manuellt omladdade kulgevär för jakt. Dessa krav har tagits bort i de nya föreskrifterna. Naturvårdsverket har i 10 a § jaktförordningen bemyndigats att föreskriva om vilka krav som ska ställas för att vapen och andra jaktmedel ska få användas vid jakt. Det avgörande för regleringen är att jaktmedel som används vid jakt inte utsätter viltet för onödigt lidande. Naturvårdsverket har mot denna bakgrund gjort bedömningen att man bör slopa kraven på ursprung och utseende för halvautomatiska kulgevär som får användas vid jakt. Avsikten med denna förändring är alltså att för samtliga skjutvapen, även kulgevär av halvautomatisk typ, föreskriva om vad som fordras för att vapnet i fråga ska få användas vid jakt. Eventuella begränsningar av ett vapens utseende och ursprung är inte en jaktlig fråga

Undantag

2 kap 12 §

Undantaget gäller jakt på vissa arter under jord, så kallad grytjakt, på ett antal uppräknade arter. Undantaget gäller även jakt med ställande hund på ett fåtal arter. Såvitt Naturvårdsverket känner till sker jakt under jord i första hand med enhandsvapen, men det kan förekomma jakt under jord med kulgevär i vissa fall. Vid sådan jakt är avståndet till det jagade viltet av naturliga skäl alltid kort och det kan därför finnas skäl att för de viltarter där jakt under jord förekommer medge en klenare typ av ammunition än vad som normalt är tillåtet för dessa viltarter. Undantaget har funnits i tidigare regelverk och är inte nytt. Skrivningen rörande berörd kaliber har förenklats och förtydligats och mink har tagits med i undantaget.

2 kap 13 §

Paragrafen reglerar jakt på vilt i vilthägn på korta avstånd. Trots att en viss art i normalfallet kräver en viss kulpatronsklass kan det finnas skäl att tillåta klenare ammunition vid sådan jakt i hägn. Detta på grund av det begränsade avståndet. Motsvarande undantag har funnits i tidigare regelverk. Dock har möjligheten att avliva vilt inom vilthägn med kulpatron i klass 4 på korta avstånd strukits i dessa föreskrifter jämfört Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Naturvårdsverket bedömer att det trots det korta avståndet med hänvisning till 27 § jaktlagen kan krävas minst kulpatron klass 3 vid sådan jakt. Detta för att viltet inte ska utsättas för onödigt lidande.

2 kap 14 §

Undantaget innebär att för vissa arter kan kraven på kulpatron klass 4 frångås. Undantaget gäller dock enbart vid skydds jakt som sker med stöd av jaktförordningen bilaga 4. Skälet för undantaget är att de arter som omfattas av undantaget ibland jagas i särskilt svåra miljöer där möjligheten till bra kulfång är

begränsade. Exempel på sådana miljöer är livsmedelslager, kyrkor eller tågstationer. I dessa miljöer vill man ha en så klen ammunition som möjligt för att inte riskera att kulor går igenom viltet och orsakar skador i omgivande miljö. Undantaget är inte nytt och finns i 19 § första stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Dock har de arter som undantaget gäller för utökats så att även koltrast och stare omfattas. Detta då även dessa arter förekommer i de miljöer som har beskrivits, kan jagas med stöd av bilaga 4 i jaktförordningen och är av samma storlek eller mindre jämfört andra arter som redan ingår i undantaget. Fabrikatsbeteckningen ”Zimmer” har strukits för att göra regeln neutral i förhållande till tillverkare av ammunition.

2 kap 15 §

Bestämmelsen är ny och innebär att kulpatron klass 3 får användas när länsstyrelsen beslutat om skydds jakt på järv med ställande hund. Undantaget kan motiveras då jakt med ställande hund innebär att skytten har möjlighet att komma nära det jagade viltet. Järv är ett relativt litet djur och på nära håll bedöms kulpatron klass 3 inte innebära någon ökad risk för att djuret orsakas onödigt lidande. Skälet för undantaget är att vid denna typ av skydds jakt kan möjligheten till bra kulfång vara begränsad, vilket också talar för att en klenare ammunition kan vara motiverad.

Med tidigare reglering har endast Naturvårdsverket kunnat fatta separata beslut om dispens för varje enskilt ärende. Samtidigt har Naturvårdsverket sedan många år delegerat möjligheten att fatta beslut om skydds jakt på bland annat järv till länsstyrelserna som ett led i den regionaliserade rovdjursförvaltningen. Det innebär att länsstyrelsen idag fattar beslut om skydds jakt och samtidigt måste ansöka om dispens hos Naturvårdsverket för användande av kulpatron klass 3 vid den aktuella jakten.

Beslut om skydds jakt i den form som beskrivs ovan är ofta av mycket brådskande karaktär och riktar sig mot rovdjursindivider som orsakar skador för renskötseln. Undantaget innebär en förenkling samt minskad administration för både länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Dessutom minskar behovet av att Naturvårdsverket behöver ha beredskap för att snabbt kunna fatta beslut som rör dispenser i samband med skydds jakt.

2 kap 16 §

Bestämmelsen i 2 kap 16 § anger att den som har tillstånd att bedriva skydds jakt på hjort under hela dygnet, får använda vapen försett med lampa, mörkersikte, termiskt sikte och fusionssikte vid jakten. De restriktioner som anges för användning av termiskt sikte överensstämmer med vad som anges i 14 a § jaktförordningen vid jakt med termiskt sikte på vildsvin.

Regleringen införs bl.a. med anledning av det stora antal ansökningar om skydds jakt på hjort som Länsstyrelsen i Södermanlands län tar emot varje år. Jakten som beviljas behöver ofta utföras nattetid. För att kunna bedriva jakt nattetid krävs lampa, mörkersikte, fusionssikte eller termiskt sikte, vapentillbehör som utan bestämmelsen bara får användas efter dispens från Naturvårdsverket.

Markägare eller jakträttshavare som är i behov av skydds jakt behöver kunna genomföra jakten snabbt och effektivt innan skadorna blivit stora. Utan dispenskravet för att få använda lampa och nattsikten kan jakten påbörjas så snart länsstyrelsen har beslutat om skyddsjakten. Att dispensförfarandet tas bort innebär även en administrativ lättnad för Naturvårdsverket.

Upplysningsvis begränsar 9 § jaktförordningen vilken tid på dygnet som jakten får bedrivas. Det bör särskilt noteras att för att det ska vara möjligt att använda dessa vapentillbehör nattetid behöver länsstyrelsens beslut medge undantag från bestämmelsen.

2 kap 17 §

Undantaget innebär sänkta krav på kulpatroners klass (jämfört normala krav i 2 kap 7 – 9 §§) för vissa arter vid jakt som bedrivs inom sammanhållen bebyggelse av Polismyndigheten, på uppdrag av en kommun eller på uppdrag av Polismyndigheten. Liknande undantag har delvis funnits tidigare men dessa har förtydligats och samlats i en paragraf för ökad tydlighet.

Förutvarande 19 § andra stycket i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt har redigerats avseende kaliber för patroner vid sådan jakt på samtliga viltarter. Bestämmelsen avses reglera en ärendetyp som idag beslutas som dispensärenden. Regleringen bedöms komma att medföra mer tidseffektiv handläggning. Avsikten är att med mindre kraftfulla kalibrar, ofta på korta avstånd, kunna utföra uppdrag inom bebyggda områden. Jakt inom sammanhållen bebyggelse innebär särskilda utmaningar på grund av bebyggelse, hårdgjorda ytor, mänsklig närvaro och liknande. Vid jakt i dessa miljöer vill man ha en så klen ammunition som möjligt för att inte riskera att kulor går igenom viltet och orsakar skador i omgivande miljö eller att kulor riskerar att rikoschettera mot hårda ytor. Med en klenare ammunition blir hela kulans energi istället kvar i det påskjutna djuret. Naturvårdsverket bedömer att undantaget inte innebär någon ökad risk för att det vilt som kan komma ifråga orsakas onödigt lidande. Det kan förklaras av att jakten på grund av de särskilda förutsättningarna ofta sker på korta håll. Därmed finns det grund för att ammunition i en klass lägre kan användas utan att göra avkall på djurskyddsaspekten. Samtidigt innebär den något klenare ammunitionen att riskerna för skada på människor och egendom minimeras.

Bestämmelsen har i stort sett givits samma innebörd som bestämmelsen i 7 kap 4 § om tillåten ammunition vid eftersök. Det som skiljer dem åt är att kravet på korthållsskytte inte finns för de situationer som avses här. Orsaken till det är att vissa viltarter, i första hand fåglar, kan behöva skjutas på avstånd trots att jakten sker i sammanhållen bebyggelse. Sådana behov finns inte på samma sätt vid eftersök.

3.3 Hagelgevär

Tillåtna vapen

3 kap 1 §

I första paragrafen slås fast att hagelgevär får användas vid jakt med de krav och begränsningar som följer i 2 – 9 §§ samma kapitel. Regeln har tydlig koppling till bemyndigandet i 10 a § jaktförordningen och innebär ingen förändring jämfört tidigare reglering.

3 kap 2 – 4 §§

Bestämmelserna anger vilka typer av laddnings- och avfyrningsmekanismer som en- respektive flerpipiga hagelgevär ska ha. 4 § anger att pumprepeterande hagelgevär omfattas av ytterligare begränsningar. Bestämmelsen om vilka typer av och mekanismer för hagelgevär som får användas vid jakt har delats upp i tre paragrafer för ökad läsbarhet. Bestämmelsernas utformning är inte avsedd att medföra någon saklig förändring jämfört reglerna i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

I 4 § regleras magasinskapaciteten för manuellt repeterande hagelgevär av pumprepeterande typ samt halvautomatiska hagelgevär. Begränsningen har förenklats jämfört Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt och inriktas på effekt istället för metod. Beskrivning av metoder att reducera magasinskapaciteten föreslås istället införas i ett vägledningsdokument.

3 kap 5 §

Paragrafen anger vilka kalibrar som är tillåtna och är likalydande som 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

3 kap 6 – 7 §§

Bestämmelserna anger minsta vapenlängd och minsta piplängd för att ett hagelgevär ska vara tillåtet att använda vid jakt. Bestämmelsen om pipans längd är inte någon ny bestämmelse då motsvarande krav finns i 4 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Bestämmelsen om vapnets totala längd är ny i föreskriftssammanhang, men följer av definitionen av långa skjutvapen i vapendirektivet¹⁸. Då pipans längd länge har stadgats vara minst 48 cm och en kolv till ett hagelgevär av funktionella skäl måste ha en viss längd, gör Naturvårdsverket bedömningen att denna nya regel inte innebär någon begränsning av betydelse för jägarna. Naturvårdsverket bedömer att kravet på piplängd i gällande föreskrifter innebär att hagelgevär kommer att falla inom kategorin långa skjutvapen enligt direktivet. Förslaget om att införa krav på 60 cm vapenlängd ska därför ses som ett förtydligande av vad som redan gäller.

3 kap 8 §

Paragrafen anger att instickspipa inte är tillåtet i för hagelgevär, vilket inte har varit tillåtet för hagelgevär tidigare heller. Vidare anges i paragrafen att vikbara kolvar inte är tillåtet för hagelgevär. Sverige har under lång tid inte tillåtit vik- eller fällbar kolv eller teleskopisk kolv på samtliga hagelgevär, oavsett typ. Naturvårdsverket har i samband med arbetet med dessa föreskrifter inte funnit

¹⁸ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

anledning att frångå denna syn. Detta då vik- och fällbara kolvar på hagelgevär skulle kunna bidra till viss minskad träffsäkerhet, vilket i sin tur kan medföra ökad risk för onödigt lidande för det jagade viltet.

Bestämmelsen anger att fällbar kolv inte är tillåtet för hagelgevär. Det bör poängteras att detta inte innebär att normala hagelbrytvapen ses som hagelgevär med vikbar eller fällbar kolv. Detta eftersom begränsningen enbart syftar på kolvens eventuella vik- eller fällbarhet. Vid brytning av ett brytvapen bryts lådan varvid delar av lådan fortfarande kommer att vara fastmonterad vid kolven och då är det inte fråga om ”fällbar kolv”.

Naturvårdsverket anser att det finns skäl att stå fast vid att hagelgevär inte får ha fällbar kolv, dvs bibehålla nu gällande reglering. Att stå kvar vid begränsningen att hagelgevär inte får ha fällbar kolv möter kraven i direktivet så att de halvautomatiska hagelgevär som uppfyller Naturvårdsverkets krav för att få användas vid jakt kommer att ingå i kategori B enligt direktivet och därmed även fortsättningsvis får innehållas av svenska jägare. Naturvårdsverket anser att det är angeläget att de hagelgevär som idag innehålls av den svenska jägarkåren, får fortsätta att användas för de ändamål som innehavaren redan har vapenlicens för. Vid en sammanvägd bedömning har Naturvårdsverket därför inte funnit anledning att tillåta fällbara kolvar för hagelgevär tillåtna vid jakt.

3 kap 9 §

Av bestämmelsen framgår att hagelgevär får förses med vapentillbehör samt justerbar bakkappa (som båda definieras i 1 kap 6 §). Hagelgevär får även förses med choke vilket är vanligt förekommande. Bestämmelsen motsvarar 22 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Tillåten ammunition

3 kap 10 §

Likt 3 kap 1 § är detta en inledande bestämmelse till avsnittet om tillåten ammunition med referens till efterföljande paragrafer som anger krav på tillåten ammunition samt vilka arter som är tillåtna att jaga med respektive kaliber.

3 kap 11 §

Bestämmelsen anger att hagelammunition ska vara laddad med hagel vars diameter är 4,0 mm eller mindre, vilket motsvarar beteckningen ”US nr 1” i kommersiella sammanhang. Detta krav på ammunition för hagelgevär är likalydande i 8 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Tillåten jakt

3 kap 12 - 14 §§

I dessa bestämmelser regleras vilken kaliber som ska användas vid jakt på olika viltarter. I tidigare föreskrifter har dessa regler refererat till indelningen av kulpatroner i fyra klasser och försetts med olika undantag. I de nya föreskrifterna om jaktmedel skrivs istället tillåtna arter ut för respektive hagelkaliber. Reglerna har dock inte ändrats jämfört vad som gällt tidigare, med undantag för vissa marginella justeringar. Vid uppräknings av arter i 12 – 13 §§ har vissa mindre språkliga justeringar gjorts för att tydliggöra innebörden i bestämmelserna.

Hjortar och sälar anges i plural för att det ska vara tydligt att reglerna omfattar alla arter av hjortar och sälar.

12 § motsvarar förutvarande 6 § andra stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. I tidigare regelverk fanns vissa inskränkningar gällande tiderna för jakt på rådjur med hagelgevär. Det fanns även möjlighet till undantag från denna inskränkning för jakt beslutad av kommunal nämnd. Båda dessa specialregler har slopats i de nya föreskrifterna. Det blir således tillåtet att jaga rådjur även med hagelgevär under perioden den 16 augusti – den 30 september. Detta då regeln närmast var av jakttidskaraktär och inte fyller något syfte med hänsyn till 27 § jaktlagen om att jakten inte får orsaka viltet onödigt lidande.

I 13 § regleras vilka viltarter som får jagas med hagelgevär i kaliber 24, 28, 32 och .410. Arterna har ordnats i delvis annan ordning än i motsvarande paragraf i gällande föreskrifter. Först anges de däggdjursarter där namnet syftar på en specifik art (t ex hermelin). Därefter följer en uppräkningsgrupp med fler än en art, exempelvis möss, sorkar och mårdar. Frett, den tama varianten av iller, har strukits. Däggdjuren följs av enskilda fågelarter varefter artgrupper, med mer än en fågelart, avslutar uppräkningsgruppen. Ändringen av bestämmelsen innebär även att nya arter som storleksmässigt överensstämmer med de arter som tidigare varit tillåtna att jaga med de aktuella kalibrarna läggs till. Det gäller gräsand, bläsand, kricka, morkulla, storskrake och småskrake (skrakar).

Det centrala i bestämmelsen är att definiera vilka mindre djurarter eller grupper av små djurarter som får fällas med hagelgevär i kaliber 24, 28, 32 och .410. Gruppering av fler däggdjur och fåglar syftar till att förenkla och göra bestämmelsen mer tydlig och överskådlig. Tidigare lydelse gjorde anspråk på att räkna upp samtliga jaktbara arter som får fällas med dessa hagelkalibrar.

14 § är en upplysningsparagraf som påminner om att det finns ett förbud iförordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter att använda hagelpatron med blyhagel vid jakt på våtmarker eller vid jakt över grunda delar av öppet vatten. Den upplyser vidare om att ytterligare förbud för blyhagel i och kring våtmark träder i kraft inom EU 15 februari 2023.

Undantag

3 kap 15 - 16 §§

I 15 § stadgas att enkelpipigt hagelgevär får utrustas med räfflad pipa avsedd för hagelgevär eller räfflad choke om kraven i 2 - 9 §§ i övrigt är uppfyllda. Med detta avses inte så kallad instickspipa, dvs en lös pipa avsedd för kulpatroner som kan stickas in i pipan till ett hagelgevär.

I 16 § ges undantag för att i enkelpipiga hagelgevär använda så kallade slugpatroner, antingen i slätborrad pipa eller i räfflad pipa enligt 15 §. Dessa regler motsvarar 7 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt med vissa justeringar enligt följande.

Formuleringarna har förenklats. Till de viltarter som får lov att jagas med slugpatroner har även lagts rådjur. Redan idag får rådjur jagas med slugpatroner i eftersökssammanhang och det har inte kommit till Naturvårdsverkets kännedom att den jakten skulle innefatta några konflikter i förhållande till 27 § jaktlagen. Vidare görs tillägg om att jakt med slugpatroner efter rådjur fordrar att man är behörig att använda kulgevär avsedda för patroner i klass 2.

Naturvårdsverket håller fast vid att slugpatroner får användas vid jakt med vissa enkelpipiga hagelgevär, men inte vid jakt med flerpipiga hagelgevär eller kombinationsvapen. Det finns vissa svårigheter med att uppnå tillräckligt god precision med flerpipiga vapen och slugs. Detta då det finns en viss skillnaden i träffbild mellan piporna. Denna skillnad får större betydelse vid användande av slugs än vid skytte med hagelammunition. Risken för försämrad precision och skadskjutningar ska vägas mot fördelarna med användande av slugs. Naturvårdsverket ser inte några betydande fördelar med användande av slugs i flerpipiga jaktvapen som uppväger dessa risker.

3 kap 17 §

Bestämmelsen är ny och innebär att när länsstyrelsen beslutat om skydds jakt får hagelgevär användas vid skydds jakt på varg och järv som sker från helikopter och vid skydds jakt på järv med ställande hund. Av föreskriften framgår att vid sådan jakt ska hagelammunitionen vara laddad med hagel vars diameter är minst 4 mm och högst 6,1 mm.

Undantagen kan motiveras då jaktformerna innebär att skytten har möjlighet att komma nära det jagade viltet samtidigt som möjligheten till bra kulfång därmed kan vara begränsad. I och med de korta skotthållen samt krav på viss typ av hagelammunition bedöms inte jaktformerna innebära någon ökad risk för att djuren orsakas onödigt lidande.

Att använda hagelgevär vid skydds jakt på varg och järv som sker från helikopter förekommer enbart i renkötselområdet. Den här typen av jakt sker i öppen terräng där andra jaktformer skulle vara näst intill omöjliga eller orsaka det jagade viltet onödigt lidande genom stress på grund av långa förföljanden i öppen terräng.

Med tidigare reglering har endast Naturvårdsverket kunnat fatta separata beslut om dispens för varje enskilt ärende. Samtidigt har Naturvårdsverket sedan många år delegerat möjligheten att fatta beslut om skydds jakt på bland annat varg och järv till länsstyrelserna som ett led i den regionaliserade rovdjursförvaltningen. Det innebär att länsstyrelsen idag fattar beslut om skydds jakt och samtidigt måste ansöka om dispens hos Naturvårdsverket för användande av hagelgevär vid den aktuella jakten.

Beslut om skydds jakt i de former som beskrivs ovan är ofta av mycket brådskande karaktär och riktar sig mot rovdjursindivider som orsakar skador för renkötseln. Undantaget innebär en förenkling samt minskad administration för både länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Dessutom minskar behovet av att

Naturvårdsverket behöver ha beredskap för att snabbt kunna fatta beslut som rör dispenser i samband med skyddsjakt.

3.4 Kombinationsvapen

Ett särskilt kapitel har skapats för att på ett mer överskådligt sätt samla bestämmelserna som specifikt rör kombinationsvapen. Strukturen följer i möjligaste mån den för hagelgevär och kulgevär.

Tillåtna vapen

4 kap 1 §

I första paragrafen slås fast att kombinationsvapen får användas vid jakt med de krav och begränsningar som följer i 2 – 7 §§ samma kapitel. Regeln har tydlig koppling till bemyndigandet i 10 a § jaktförordningen och innebär ingen förändring jämfört tidigare regler.

4 kap 2 §

Bestämmelsen anger vilka typer av laddnings- och avfyrningsmekanismer som kombinationsvapen ska ha. Bestämmelsernas utformning är inte avsedd att medföra någon saklig förändring jämfört tidigare regler.

4 kap 3 – 4 §§

Bestämmelserna anger minsta vapenlängd och minsta piplängd för att ett kombinationsvapen ska vara tillåtet att använda vid jakt. Förutsatt att ett kombinationsvapen betraktas som ett hagelvapen är kravet på piplängd inte någon ny bestämmelse då motsvarande krav finns i 4 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Bestämmelsen om vapnets totala längd är ny i föreskriftssammanhang, men följer av definitionen av långa skjutvapen i vapendirektivet¹⁹. Då pipans längd länge har stadgats vara minst 48 cm och en kolv till ett kombinationsvapen av funktionella skäl måste ha en viss längd, gör Naturvårdsverket bedömningen att denna nya regel inte innebär någon begränsning av betydelse för jägarna. Naturvårdsverket bedömer att kravet på piplängd i gällande föreskrifter innebär att kombinationsvapen kommer att falla inom kategorin långa skjutvapen enligt direktivet. Förslaget om att införa krav på 60 cm vapenlängd ska därför ses som ett förtydligande av vad som redan gäller.

4 kap 5 §

Paragrafen anger att instickspipa är tillåtet i för hagelpipor, vilket har varit tillåtet för kombinationsvapen tidigare enligt 10 § andra stycket i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Vidare anges i paragrafen att instickspipa ska ha samma längd som den pipa den används i vilket även har varit ett krav i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

¹⁹ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

4 kap 6 §

Här stadgas att fällbar kolv inte är tillåtet för kombinationsvapen. Sverige har under lång tid haft ett förbud mot att ha vik- eller fällbar kolv eller teleskopisk kolv på samtliga hagelgevär, oavsett typ. Detta har även omfattat kombinationsvapen som i grunden närmast är att betrakta som ett hagelgevär med en extra kulpipa. Naturvårdsverket har i samband med arbetet med dessa föreskrifter inte funnit anledning att frångå denna syn. Detta då vik- och fällbara kolvar på kombinationsvapen skulle kunna bidra till viss minskad träffsäkerhet, vilket i sin tur kan medföra ökad risk för onödigt lidande för det jagade viltet.

Bestämmelsen anger att fällbar kolv inte är tillåtet för kombinationsvapen. Det bör poängteras att detta inte innebär att normala brytvapen ses som kombinationsvapen med fällbar kolv. Detta eftersom begränsningen enbart syftar på kolvens eventuella vik- eller fällbarhet. Vid brytning av ett brytvapen bryts lådan varvid delar av lådan fortfarande kommer att vara fastmonterad vid kolven och då är det inte fråga om ”fällbar kolv”.

4 kap 7 §

Av bestämmelsen framgår att kombinationsvapen får förses med vapentillbehör samt justerbar bakkappa (som båda definieras i 1 kap 6 §). Hagelpipa får även förses med choke vilket är vanligt förekommande. Bestämmelsen motsvarar 22 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Tillåten ammunition och tillåten jakt

4 kap 8 §

Paragrafen anger att för kulpipan på ett kombinationsvapen gäller allt vad som sägs om ammunition och tillåten jakt i kapitlet om kulgevär med hänvisning till 2 kap 6 – 10 §§ och 12 – 14 §§.

4 kap 9 §

Paragrafen anger att för hagelpipan på ett kombinationsvapen gäller allt vad som sägs om ammunition och tillåten jakt i kapitlet om hagelgevär med hänvisning till 3 kap 10 – 14 §§.

Motsvarande referenser har funnits i 2 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Där stadgades att vad som sades i föreskrifterna om hagelgevär och kulgevär i tillämpliga delar avsåg även kombinationsvapen (hagel-kula),

Naturvårdsverket håller fast vid att slugpatroner endast får användas vid jakt med vissa enkelpipiga hagelgevär, men inte vid jakt med flerpipiga hagelgevär eller kombinationsvapen, undantaget vid eftersök av trafikskadat vilt som sker på uppdrag av Polismyndigheten. I bestämmelsen har en upplysning lagts till om att slugpatron inte får användas vid jakt med kombinationsvapen, trots att slugpatron i vissa fall får användas vid jakt med hagelgevär. Detta regleras i undantag i kapitlet om hagelgevär i 3 kap 15 – 16 §§. Trots att referensen rörande tillåten ammunition och tillåten jakt för hagelpipa på ett kombinationsvapen inte omfattar 3 kap 15 och 16 §§, anser Naturvårdsverket att denna upplysning är väsentlig för tydligheten för läsaren så att denne inte kan få

uppfattningen att allt som är tillåtet för hagelgevär, inklusive slugpatroner, även skulle vara tillåtet för hagelpipa på ett kombinationsvapen.

Ett kombinationsvapen är alltid flerpipigt och skälen för att inte tillåta slugpatron för kombinationsvapen är desamma som för att slugpatroner inte är tillåtna för flerpipiga hagelgevär. För både flerpipiga hagelgevär och för kombinationsvapen finns risk för att träffpunkten är annorlunda vid skytte med slugpatroner än med vid skytte med vanliga hagelpatroner. Ofta är kombinationsvapen inskjutna på kulpipan men kan ändå fungera tillfredsställande med hagelammunition givet att hagelsvärmen blir tillräckligt stor. Om man istället skjuter med slugs kan träffen variera inom ett par decimeter vilket inte är tillräcklig precision för att inte riskera att orsaka viltet onödigt lidande. Naturvårdsverket anser därför att det behövs noggrannare ballistiska analyser av skytte med och träffbilden för flerpipiga hagelgevär samt kombinationsvapen för att medge att dessa används med slugpatroner vid jakt. Slugpatroner har inte varit tillåtna för kombinationsvapen i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt med undantag för eftersök av trafikskadat vilt som sker på uppdrag av Polismyndigheten.

Undantag 4 kap 10 §

I bestämmelsen anges vissa undantag rörande kravet på att instickspipa ska vara lika lång som pipan den används i vid jakt under jord samt jakt med ställande hund för vissa specificerade arter. Motsvarande undantag har tidigare funnits i 10 § andra stycket, andra meningen Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Bland arterna har mink lagts till bland de arter där detta undantag gäller vid jakt under jord. Naturvårdsverket har inte någon djupare kunskap om i vilken utsträckning dessa undantag nyttjas, men finner ingen anledning att begränsa jakt på de arter som räknas upp i bestämmelsen. Detta då det rör sig om antingen invasiva främmande arter så som mårddhund och tvättbjörn, eller arter där det är önskvärt att underlätta predator kontroll av viltvårdsskäl. Det senare rör rödräv, grävling och mink. I de jaktliga situationer som undantaget gäller för sker jakten på nära eller mycket nära håll. Därför bedöms jakten kunna ske på ett acceptabelt sätt, sett till risken för att viltet utsätts för onödigt lidande.

3.5 Enhandsvapen

Ett särskilt kapitel har skapats för att på ett mer överskådligt sätt samla bestämmelserna som specifikt rör enhandsvapen. Strukturen följer i möjligaste mån den för övriga vapentyper. I Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt har reglerna för enhandsvapen i stor utsträckning hängt samman med reglerna om kulgevär.

Tillåtna vapen 5 kap 1 – 4 §§

I första paragrafen slås fast att enhandsvapen får användas vid jakt med de krav och begränsningar som följer i 2 – 4 §§ samma kapitel. Regeln har tydlig koppling till bemyndigandet i 10 a § jaktförordningen och innebär ingen förändring jämfört tidigare reglering.

I andra paragrafen slås fast att enhandsvapen ska ha enskottsmekanism, vara manuellt repeterande eller halvautomatiska för att få användas vid jakt. I Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt preciseras inte vilka laddnings- och avfyrningsmekanismer för enhandsvapen som är tillåtna vid jakt.

Andra paragrafen andra stycket anger en begränsning av antändningsmekanismen för halvautomatiska enhandsvapen som får användas vid jakt. Denna begränsning följer av kraven i ändringsdirektivet²⁰ (där vissa halvautomatiska korta skjutvapen med centralantändning förs till kategori A, dvs ska förbjudas i nationell rätt) på så sätt att inga enhandsvapen som hör till kategori A (och därmed ska förbjudas) tillåts för jakt.

Av direktivet framgår att halvautomatiska enhandsvapen med centralantändning ska förbjudas (genom att de förts till kategori A) om vapnet kan avfyra mer än 21 patroner utan omladdning och antingen

1. har en laddningsanordning med kapacitet för mer än 20 patroner som utgör en del av vapnet, eller
2. har en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för mer än 20 patroner som sätts in i vapnet.

Införande av begränsningen av antändningsmekanism innebär att Naturvårdsverkets förslag inte tillåter jakt med halvautomatiska enhandsvapen som ska vara förbjudna enligt ändringsdirektivet.

I 3 § anges tillåten kaliber för enhandsvapen. I 4 § anges att även enhandsvapen får förses med vapentillbehör som definieras i 1 kap 5 §.

Tillåten ammunition

5 kap 5 §

I Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt finns krav på ammunition för enhandsvapen. Att ställa krav på ammunition för enhandsvapen är komplicerat, bland annat beroende på att pipans längd kan variera avsevärt, vilket har stor effekt på värden som E0 eller kulans utgångshastighet vid avlossat skott. Avgörande blir istället vilken kaliber vapnet ska ha samt vilka egenskaper kulan har. Vapnets kaliber regleras redan i 3 § detta kapitel. Krav på att kulan ska vara konstruerad för att expandera eller deformerar ställs i bestämmelsen då sådana kulor innebär en effektivare avblodning av det påskjutna djuret eftersom de skapar en större sårkanal. Att kulan expanderar eller deformerar minskar också risken för farliga rikoschetter. Effekten blir att viltet dör snabbare med minskad risk för onödigt lidande för det påskjutna djuret. Naturvårdsverket bedömer att den ammunition som redan används till allt övervägande del har kulor som är konstruerade för att deformerar.

I samband med hearing i juni 2018 har Polismyndigheten önskat ett förtydligande av vilken ammunition som är tillåten för jakt med enhandsvapen.

²⁰ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

Detta förtydligande har införts i bestämmelsen genom tillägget R och Long Rifle i kaliberbeteckningarna.

Vid framtagandet av dessa föreskrifter har frågan om tillåten ammunition för enhandsvapen diskuterats med de båda jägarorganisationernas vapenexperter. Representanter för båda förbunden anger att begränsningen R och Long Rifle har liten eller ingen betydelse för den jakt som är tillåten med enhandsvapen. Kantantänd ammunition (dvs ammunition med tillägget R eller Long Rifle) är den ammunition som enligt deras uppfattning är den som används vid sådan jakt som är tillåten med enhandsvapen²¹. Kantantänd ammunition är att föredra vid dessa jaktformer, då jakten inte sällan sker i svåra miljöer (grytjakt) och på korta håll.

I samråd med jägarorganisationerna har även vissa krav på kulan förtydligats så att kulan ska vara konstruerad för att expandera eller deformeras. Deformeras har lagts till eftersom expansion avser en sådan kontrollerad deformation som sker vid användande av t ex hålspetsammunition eller halvmantlad ammunition, till skillnad från ammunition som används för enhandsvapen eller luftgevär, vars kula tekniskt sett kan deformeras på andra sätt än genom expansion.

I nu gällande föreskrifter är regeln om tillåten ammunition utformad som ett undantag från kulammunitionens klassindelning samt reglerna om vilka viltarter som får jagas med olika klasser kulammunition. Utan undantaget hade den klenare kalibern 5,6 x 15 R (.22 Long Rifle) inte varit tillåten ammunition för enhandsvapen vid jakt. Sammantaget innebär detta att de nu gällande föreskrifterna inte uttryckligen begränsar tillåten ammunition till 5,6 x 15 R (.22 Long Rifle).

Förslaget innebär att tillåten ammunition uttryckligen begränsas till den ovan angivna typen. Naturvårdsverket bedömer dock att det är osannolikt att detta i praktiken har någon betydelse då det enligt Naturvårdsverkets uppfattning saknas behov eller önskemål om att använda annan ammunition.

Tillåten jakt

5 kap 6 §

Bestämmelsen anger att enhandsvapen får användas vid jakt under jord på rödrev, grävling, mårddhund, tvättbjörn, mårddar (skogsmård och stenmård), mink, iller och kanin. Enhandsvapen får även användas vid jakt med ställande hund på grävling, mårddhund och tvättbjörn. Dessa regler motsvarar förutvarande 12 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Viltarterna har genom skrivningen ”mårddar” kompletterats med den i svensk fauna nytilkomna stenmården.

Naturvårdsverket finner ingen anledning att utöka eller begränsa jakt med enhandsvapen till fler eller färre arter än de som räknas upp i bestämmelsen. De arter som får jagas med enhandsvapen är antingen invasiva främmande arter så som mårddhund och tvättbjörn, eller arter där det är önskvärt att underlätta

²¹ Pers kom Ola Wälimaa och Jens Gustavsson, oktober 2019.

predatorkontroll av viltvårdsskäl. Det senare rör rödräv, grävling och mink. I de jaktliga situationer där jakt med enhandsvapen kan förekomma sker jakten på nära eller mycket nära håll. Därför bedöms jakten kunna ske på ett acceptabelt sätt, sett till risken för att viltet utsätts för onödigt lidande.

Undantag

5 kap 7 §

Bestämmelsen är ny och innebär att enhandsvapen med kulpatroner kaliber 5,6 × 26 R där kulan är konstruerad för att expandera får användas när länsstyrelsen beslutat om skydds jakt på järv med ställande hund. Beträffande kulans konstruktion är kravet i detta fall (jämfört grundregeln för tillåten ammunition för enhandsvapen i 5 §) att kulan ska expandera och inte deformeras. Detta då expansion avser en sådan kontrollerad deformation som sker vid användande av t ex hålspetsammunition eller halvmantlad ammunition, vilket är önskvärt vid den jakt som avses med undantaget.

Undantaget kan motiveras då jakt med ställande hund innebär att skytten har möjlighet att komma nära det jagade viltet. Järv är ett relativt litet djur och på nära håll bedöms inte ovan nämnd ammunition innebära någon ökad risk för att djuret orsakas onödigt lidande. Skälet för undantaget är att vid denna typ av skydds jakt kan möjligheten till bra kulfång vara begränsad, vilket också talar för att en klenare ammunition kan vara motiverad.

Med tidigare reglering har endast Naturvårdsverket kunnat fatta separata beslut om dispens för varje enskilt ärende. Samtidigt har Naturvårdsverket sedan många år delegerat möjligheten att fatta beslut om skydds jakt på bland annat järv till länsstyrelserna som ett led i den regionaliserade rovdjursförvaltningen. Det innebär att länsstyrelsen idag fattar beslut om skydds jakt och samtidigt måste ansöka om dispens hos Naturvårdsverket för användande av enhandsvapen vid den aktuella jakten.

Beslut om skydds jakt i den form som beskrivs ovan är ofta av mycket brådskande karaktär och riktar sig mot rovdjursindivider som orsakar skador för renskötseln. Undantaget innebär en förenkling samt minskad administration för både länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Dessutom minskar behovet av att Naturvårdsverket behöver ha beredskap för att snabbt kunna fatta beslut som rör dispenser i samband med skydds jakt.

3.6 Luftgevär

Ett särskilt kapitel har skapats för att på ett mer överskådligt sätt samla bestämmelserna som specifikt rör luftgevär. 6 kapitlet motsvarar vad som stadgats i 20 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt och innebär inga ändringar i sak jämfört tidigare reglering av luftgevär. Kapitlets struktur följer i möjligaste mån den för hagelgevär och kulgevär. Avsnitten om tillåtna vapen och tillåten ammunition har dock slagits samman i detta kapitel då reglerna är relativt fåtaliga.

När det gäller krav på behörighet för att få licens för luftgevär har detta tagits bort i de nya föreskrifterna. Skälet är att de krav som ställs på ett luftgevär i 6 kap 5 § innebär att de luftgevär som kan komma ifråga för jakt inte är effektbegränsade och därmed licenspliktiga enligt vapenförordningen (1996:70). Av vapenförordningen 2 kap 3 - 4 §§ framgår att för att få licens för jaktvapen ska den som ansöker om licens för luftgevär ha avlagt prov som Naturvårdsverket beslutar om enligt 2 kap 4 § samma förordning. Kunskapskraven finns i sin tur reglerat i Naturvårdsverkets föreskrifter om jägarexamen (NFS 2015:10).

Tillåtna vapen och tillåten ammunition

6 kap 1 – 7 §§

I första paragrafen slås fast att luftgevär får användas vid jakt med de krav och begränsningar som följer i 2 – 8 §§ samma kapitel. Regeln har tydlig koppling till bemyndigandet i 10 a § jaktförordningen och innebär ingen förändring jämfört tidigare reglering. I 2-3 anges tillåten minsta vapenlängd och piplängd på samma sätt som för övriga vapenslag i 2-4 kap. I 5 § anges minsta tillåtna kaliber för pipan till ett luftgevär och i 6 § anges att även luftgevär får förses med vapentillbehör och justerbar bakkappa. Luftgevär omfattas inte av vapendirektivet eftersom skotten inte avfyras av antändbart drivämne. Det finns därför inga EU-rättsliga krav att reglera kolvarna på dessa vapen. Naturvårdsverket ser inte heller några andra skäl att begränsa användningen av fällbara kolvar på luftgevär.

6 kap 6 – 7 §§

I 6 § anges att projektilen ska vara konstruerad för att expandera eller deformeras och i 7 § att E0 ska vara minst 150 J. Dessa regler är i sak oförändrade jämfört vad som stadgats i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt även om reglerna där formulerats något annorlunda.

I samråd med jägarorganisationerna har även vissa krav på kulan förtydligats så att kulan ska vara konstruerad för att expandera eller deformeras. Deformeras har lagts till eftersom expansion avser en sådan kontrollerad deformation som sker vid användande av t ex hålspetsammunition eller halvmantlad ammunition, till skillnad från ammunition som används för enhandsvapen eller luftgevär, vars kula tekniskt sett kan deformeras på andra sätt än genom expansion.

Tillåten jakt

6 kap 8 §

I bestämmelsen anges vilka arter som är tillåtna för jakt med luftgevär. Arterna har ordnats i delvis annan ordning än i motsvarande paragraf i gällande föreskrifter. Först anges de däggdjursarter där namnet syftar på en specifik art (t ex hermelin). Därefter följer en uppräkningsgrupp med fler än en art, exempelvis möss, sorkar och mårdar. Frett, den tama varianten av iller, har strukits. Däggdjuren följs av enskilda fågelarter varefter artgrupper, med mer än en fågelart, avslutar uppräkningsgruppen. Ändringen av bestämmelsen innebär även att nya arter som storleksmässigt överensstämmer med de arter som tidigare varit tillåtna att jaga med den aktuella kalibern läggs till. Det gäller gräsand, bläsand, kricka, morkulla, storskrake och småskrake (skrakar).

Det centrala i bestämmelsen är att definiera vilka mindre djurarter eller artgrupper som får fällas med luftgevär. Gruppering av flera arter däggdjur och fåglar syftar till att förenkla och göra bestämmelsen mer tydlig och överskådlig. Tidigare lydelse gjorde anspråk på att räkna upp samtliga jaktbara arter som får fällas med luftgevär.

*Undantag
6 kap 9 §*

I bestämmelsen anges att trots kravet i 7 § får E0 vara lägre än 150 J vid skydds jakt som sker med stöd av bilaga 4 till jaktförordningen på råttor, mullvad, sorkar (dock inte bisam), möss, stadsduva, skata, kaja, björktrast, koltrast, stare, pilfink och gråsparv om projektilens utgångshastighet är minst 180 meter per sekund. Detta undantag liknar undantaget i 2 kap 14 § rörande undantag för kraven på kulpatron klass 4 för skydds jakt på vissa arter som sker med stöd av bilaga 4 i jaktförordningen.

Undantaget innebär att för vissa arter kan kravet på ammunition för luftgevär i 7 § frångås. Undantaget gäller dock enbart vid skydds jakt som sker med stöd av jaktförordningen bilaga 4. Grundkravet i 7 § är att E0 ska vara minst 150 J men i detta undantag sänks kravet till att utgångshastigheten istället ska vara minst 180 meter per sekund. Naturvårdsverket kan konstatera att det inte är optimalt att kraven anges i olika enheter.

Meter per sekund är endast ett mått på hastighet. Joule är ett mått på energi, t ex rörelseenergi. 1 joule är den mängd energi som behövs för att flytta någonting sträckan 1 meter med kraften 1 newton²². Det kan också beskrivas som rörelseenergin som ett föremål med en viss massa har när det rört sig en viss sträcka under en viss tid. Att omvandla 180 meter per sekund till joule skulle därför kräva att nya krav på kulvikt för projektiler för luftgevär tas fram. Detta bör övervägas vid en eventuell framtida översyn av kulpatroners klassindelning och indelningen av vilka arter som får jagas med vilken ammunition. Tills en sådan översyn genomförs bör det nu gällande kravet om 180 meter per sekund behållas.

Naturvårdsverket bedömer att det krävs vapenlicens för luftgevär som används med stöd av detta undantag. Effektbegränsade luftgevär (dvs luftgevär som inte kräver vapenlicens) definieras i 1 kap 2 § vapenförordningen (1996:70) så som luftgevär där en projektil från vapnet fyra meter från pipans mynning har en anslagsenergi som är mindre än 10 joule. Naturvårdsverket bedömer att denna begränsning inte går att uppfylla med vanligt förekommande ammunition som är konstruerad för att deformeras eller expandera, då kravet i 2 § på att pipans kaliber ska vara 5,5 fortfarande gäller trots undantaget i 9 §. Detta tillsammans med att projektilens utgångshastighet ska vara minst 180 meter per sekund gör att projektilens anslagsenergi fyra meter från pipans mynning kommer att överstiga 10 joule och således inte kan anses vara effektbegränsat enligt vapenförordningens definition.

²² Nationalencyklopedien, <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/joule> läst 27 mars 2019.

Skälet för undantaget är att de arter som omfattas av undantaget ibland jagas i särskilt svåra miljöer, t ex i fruktodlingar och inomhus i livsmedelslager, kyrkor eller tågstationer. I dessa miljöer vill man ha en så klen ammunition som möjligt för att inte riskera att kulor går igenom viltet och orsakar skador i omgivande miljö. Undantaget är inte nytt och finns i 19 § första stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Dock har de arter som undantaget gäller för utökats så att även koltrast och stare omfattas. Detta då även dessa arter förekommer i de miljöer som har beskrivits, kan jagas med stöd av bilaga 4 i jaktförordningen och är av samma storlek eller mindre jämfört andra arter som redan ingår i undantaget.

3.7 Eftersök

Eftersök regleras genom flera olika bestämmelser i jaktlagstiftningen. Det här kapitlet omhändertar eftersök av djur som har skadats i trafiken eller vid jakt. Naturvårdsverket har uppfattat att det råder osäkerhet om vilka jaktmedel som är tillåtna vid eftersök. Bestämmelserna i föreskriften syftar till att väga skydd av människoliv och egendom mot djurskyddsaspekter. Föreskriften reglerar vapen, vapentillbehör och ammunition varför motorfordon, handhållna hjälpmedel eller knivar etc. inte omfattas av de här bestämmelserna.

Föreskrifterna tydliggör vilka vapen, vapentillbehör och vilken ammunition som får användas vid eftersök. I prop. Eftersök av trafikskadat vilt konstaterar regeringen att lidandet för det skadade djuret är detsamma vid alla typer av eftersök. Samma regler ska därmed gälla oavsett om skadan har uppkommit vid jakt eller genom trafikolycka. Naturvårdsverkets utgångspunkt har mot bakgrund av detta varit att ensa bestämmelserna. Det finns även andra skäl att hålla ihop bestämmelserna. Eftersöksjägaren som anlitas av Polismyndigheten är ofta samma person som regelbundet utför eftersök åt sitt jaktlag. Om olika bestämmelser gäller för de två olika fallen bidrar det till att skapa osäkerhet och försvåra för eftersöksjägaren.

Tillåtna vapen, vapentillbehör och ammunition

7 kap 1 §

Utgångspunkten är att samma vapen, vapentillbehör och ammunition ska används vid eftersök som vid jakt på oskadat vilt om inte annat framgår av kapitlets bestämmelser.

Undantag

7 kap 2 §

Lampa tillåts monterad till vapnet vid eftersök. Föreskriften reglerar bara vapen, vapentillbehör och ammunition och begränsar således inte heller annat användande av lampor.

7 kap 3 §

Avsikten är att med mindre kraftfulla kalibrar, på korta avstånd, kunna utföra eftersöksuppdrag inom sammanhållen bebyggelse. Jakt inom sammanhållen bebyggelse innebär särskilda utmaningar på grund av bebyggelsen, hårdgjorda

ytor, mänsklig närvaro och liknande. Vid jakt i dessa miljöer vill man ha en så klen ammunition som möjligt för att inte riskera att kulor går igenom viltet och orsakar skador i omgivande miljö eller att kulor riskerar att rikoschettera mot hårda ytor. Med en klenare ammunition blir hela kulans energi istället kvar i det påskjutna djuret. Riskerna för skada på människor och egendom minimeras på så vis.

Naturvårdsverket bedömer att undantaget inte innebär någon ökad risk för att det vilt som kan komma ifråga orsakas onödigt lidande. Det kan förklaras av att jakten sker på korta håll där energinivån istället för att beräknas för 100 meter, som vid vanlig jakt, kan beräknas på under 30 meter. Därmed finns det grund för att ammunition i en klass lägre än vad som föreskrivs för oskadade djur kan användas utan att göra avkall på djurskyddsaspekten.

7 kap 4 §

Paragrafen anger att vid eftersök får kombinationsvapen och enkelpipigt hagelgevär laddat med slugpatron användas utan begränsningar vad gäller viltart. Motsvarande undantag finns i 21 b § i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Texten har förtydligats men inte ändrats i sak. Utöver de undantag som redan ges i 21 b § gällande föreskrifter har ett tillägg gjorts så att mörkersikte, fusionssikte och termiskt sikte tillåts vid eftersök. Avseende termiskt sikte överensstämmer paragrafens lydelse med vad som anges för jakt på vildsvin i 14 a § jaktförordningen.

3.8 Kemisk immobilisering

Under arbetet med dessa föreskrifter har Naturvårdsverket övervägt om reglerna om kemisk immobilisering bör ingå i kapitlet om undantag, utgöra ett eget kapitel i dessa föreskrifter eller föras till en egen uppsättning föreskrifter.

Vid remiss av dessa föreskrifter har Statens jordbruksverk inkommit med detaljerade förslag på utformningen av regelverket för kemisk immobilisering. Naturvårdsverket har även under arbetets gång samrått med Statens jordbruksverk om dessa frågor. Utformningen av reglerna om kemisk immobilisering följer de förslag och synpunkter som Statens jordbruksverk har lämnat i frågan.

8 kap 1 §

Paragrafen innehåller upplysningar om att Statens jordbruksverk har föreskrifter som reglerar förskrivning och användning av läkemedel samt att endast läkemedel som förskrivits eller tillhandahållits i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter får användas vid kemisk immobilisering av vilt.

Krav på jägaren

8 kap 2 §

Denna bestämmelse utgjorde förutvarande 21 § andra stycket i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. Bestämmelsen är en upplysning om att den som jagar i syfte att kemiskt immobilisera vilt måste ha genomgått viss utbildning. Bestämmelsens utformning har förändrats några

gångar över åren. Inom ramen för denna översyn har bestämmelsen bl.a. förtydligats genom angivande att det ska röra sig om kemisk immobilisering.

Tillåtna vapen

8 kap 3 §

Första stycket anger att luftgevär får användas vid jakt med injektionspilar. Huvudsakligen används kolsyredrivna vapen vilka omfattas av definitionen av luftgevär i 1 kap. 5 §. Det skulle kunna finnas önskemål om att även få använda andra vapen vid kemisk immobilisering, t ex vapen som förutsätter att injektionspilen drivs med en krutladdning. Naturvårdsverket bedömer att det finns en viss risk att krutdrivna injektionspilar kan orsaka viltet onödigt lidande. Om det finns specialbehov att använda sådana vapen kan dispens sökas från dessa föreskrifter.

Andra stycket anger att även blåsrör och spruta får användas vid kemisk immobilisering av vilt, dock endast vid jakt som sker i tillståndsgiven djurpark eller vid kemisk immobilisering av vilt som fångats i fångstredskap. Skälet för denna begränsning är att blåsrör och spruta förutsätter mycket kort avstånd till det vilt som ska immobiliseras för att inte riskera att injektionspilen missar. Detta torde endast kunna uppnås i starkt begränsade utrymmen. Med spruta menas även så kallad stångspruta.

Tillåten ammunition samt krav på ammunition

8 kap 4 – 5 §§

Fjärde paragrafen stadgar att injektionspil får användas vid jakt som sker i syfte att immobilisera vilt. Injektionspil är definierat i 1 kap 5 §.

Femte paragrafen anger krav på märkning av injektionspilar. Regeln motsvarar 21 § tredje stycket, tredje punkten i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt men har utvecklats och förtydligats. Krav på märkning med symbol för fara har lagts till för att varningen även ska nå den som inte kan läsa svenska.

Tillåten jakt

8 kap 6 §

Första stycket i paragrafen anger i vilka sammanhang jakt i syfte att kemiskt immobilisera vilt får ske. Bestämmelsen motsvarar 21 § första stycket i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Av 41 a § jaktförordningen framgår att vilt får hållas i vilthägn *eller liknande anläggning* efter tillstånd av länsstyrelsen. I 7 kap 6 § punkt 7 dessa föreskrifter anges att kemisk immobilisering endast får ske i tillståndsgivet vilthägn. Andra liknande anläggningar har inte tagits med i denna punkt. Skälet för detta är att sådana liknande anläggningar sannolikt kan variera avsevärt i utförande och att det därför är osäkert att i föreskrifter medge generella regler för immobilisering av vilt i alla sådana anläggningar. Om kemisk immobilisering skulle behöva ske i sådana liknande anläggningar kan dispens från dessa föreskrifter sökas.

Andra stycket utesluter möjligheten för Polismyndighetens att immobilisera vilt vid eftersök som följer av sammanstötning mellan vilt och fordon. Kemisk

immobilisering av vilt som sker på uppdrag av Polismyndigheten får inte ske vid sådana eftersök.

Tredje stycket anger begränsningar rörande den som har tillstånd att hålla vilt i hägn att immobilisera vilt. Kemisk immobilisering i vilthägn får endast ske om det krävs av veterinärmedicinska skäl. Detta förtydligande anses motiverat då det kommit till Naturvårdsverkets kännedom att förutvarande regelverk av vissa bedömts medge att specifika individer av vilt som hålls i hägn jagas upprepade gånger med bedövningspil utan att det funnits veterinärmedicinska skäl eller att det krävts för någon annan nödvändig hantering av viltet. Sådan jakt är enligt Naturvårdsverket mening inte förenlig med vare sig 27 § jaktlagens regler om att jakten inte får utsätta viltet för onödigt lidande eller god jaktetik i övrigt.

Krav vid jakten

8 kap 7 §

Bestämmelsen anger att en veterinär eller en expert som har kunskap om immobilisering av vilt ska finnas tillgänglig och utan dröjsmål vid behov kunna ta sig till platsen för jakten. Bestämmelsen motsvarar 21 § tredje stycket, första punkten i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt men har utvecklats och förtydligats med avseende på vad som är en expert. I bestämmelsen har därför lagts till en mening; Med expert avses samma som i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur (SJVFS 2017:40).

I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur (SJVFS 2017:40) avses med expert sådan person med särskild kompetens som avses i 20 § första stycket 2 djurskyddslagen (1988:534) och som är anställd vid eller knuten till verksamhet som avses i 19 a § nämnda lag.

8 kap 8 §

Bestämmelsen anger att en för uppspårning av immobiliserat vilt lämplig hund ska medföras under jakten, dock inte vid jakt som sker i tillståndsgiven djurpark. Regeln motsvarar 21 § tredje stycket, fjärde punkten i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt men har utvecklats och förtydligats med avseende på att det inte behövs någon eftersökshund vid immobilisering av vilt i djurparker.

8 kap 9 §

Paragrafen anger att alla rimliga åtgärder ska vidtas för att leta upp och tillvarata avlossade injektionspilar. Bedömningen av vad som är rimliga åtgärder ska göras med hänsyn tagen till samtliga omständigheter rörande den aktuella jakten.

Den största frågan kring den praktiska tillämpningen av bestämmelserna om kemisk immobilisering är reglerna om kravet på åtgärder som ska vidtas för att leta efter och ta tillvara avlossade injektionspilar som inte träffat det vilt man jagat. I tidigare regelverk anges i 21 § att ”Alla erforderliga åtgärder skall vidtas för uppletande och tillvaratagande av skjutna injektionspilar; inga injektionspilar skall således lämnas kvar i naturen.”

Grimsö forskningsstation har tidigare påpekat att lydelsen komplicerar möjligheten att genomföra denna typ av jakt inom ramen för viltforskningsprojekt. Man sökte under 2011 dispens från bestämmelsen, mot bakgrund av följande: Vid märkning av varg, björn och lodjur från helikopter vill man inte orsaka rovdjuren onödigt lidande (- rovdjuren blir stressade av förföljande helikopter) och man måste därför snabbt fullfölja förföljandet när det inletts. Eventuella bompilar som avlossats under förföljandet är väldigt svåra att återfinna. Dispensansökan avsåg undantag från det absoluta kravet i föreskriften. Man underströk i ansökan att preparat som används vid märkning av rovdjur inte är högtoxiska.

För att underlätta berörd typ av forskningsjakt har den aktuella delen av bestämmelsen ändrats så att den sista meningen har strukits, och istället ersatts av en ny mening som sätter påbudet ”erforderliga åtgärder” i relation till samtliga omständigheter rörande den aktuella jakten. Som exempel: Pilar som avlossats i samband med märkning av varg från helikopter, men som bommat, ska eftersökas. Rimliga åtgärder och hjälpmedel ska användas för att återfinna pilen, inklusive radio- eller färgmärkning av pilen för att underlätta sökning.

8 kap 10 §

I bestämmelsen ställs krav på att djur som förolyckas under jakten ska obduceras av veterinär, varvid histologiskt material i formalin och en beskrivning av händelseförloppet samt utförlig obduktionsrapport snarast ska skickas till Statens veterinärmedicinska anstalt. Detta motsvarar 21 § tredje stycket, femte punkten i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

3.8 Övriga bestämmelser

Undantag från dessa föreskrifter

9 kap 1 §

Denna paragraf innebär att Naturvårdsverket i enskilda fall kan meddela undantag från dessa föreskrifter. Möjligheten att meddela undantag följer av 15 § jaktförordningen som anger att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om användning av andra jaktmedel än vad som följer av denna förordning. Paragrafen är en upplysning om vad som redan gäller enligt nyss nämnda paragraf i jaktförordningen och motsvarar 43 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Undantag från förbudet att använda bly i ammunition vid sportskytte

9 kap 2 §

I förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter finns regler som inskränker användandet av ammunition som innehåller bly. Där stadgas bl.a. att patroner som är laddade med blyhagel inte får användas vid skytte som inte är jakt (14 b §) men att undantag från det förbudet får meddelas av Naturvårdsverket genom föreskrifter för skytte i sportskyttegrenarna trap, dubbeltrap och skeet, om Internationella sportskyttefederationens regler inte ger utrymme för användning av blyfri ammunition i dessa grenar.

Sådant undantag har av Naturvårdsverket föreskrivits för tävlingslicensierade skyttar som ska representera Sverige vid tävling i ovan angivna internationella skyttegrenar, och har omfattat även övning i dessa skyttegrenar.

Undantagets formulering har inte medgivit internationella skyttars medverkan vid eller övning inför tävling i dessa skyttegrenar i Sverige. Naturvårdsverket har genom omformuleringen möjliggjort sådan medverkan. För att tydliggöra skillnaden gentemot tidigare regler har ”Undantaget gäller oavsett skyttens nationalitet.” lagts till i bestämmelsen.

Tillstånd för jaktvapen grundade på äldre bestämmelser
9 kap 3 §

Enligt bestämmelsen kan otillåtna jaktmedel ändå användas vid jakt om tillstånd att inneha vapen för jaktändamål har meddelats enligt äldre föreskrifter och vapnen uppfyller de krav som gällde när tillståndet meddelades.

Naturvårdsverket gör bedömningen att den här bestämmelsen är oförenlig med kraven som utgår från vapendirektivet. Naturvårdsverket föreslår därför att bestämmelsen utgår. Det innebär att vapen som har varit tillåtna tidigare inte kommer att vara tillåtna längre, jämför exempelvis med vad som anges i avsnitt 1.3.6 ovan. Eftersom liknande undantag har funnits i nu gällande och tidigare övergångsbestämmelser kan även andra jaktvapen, vapentillbehör och ammunition beröras.

Bestämmelser om ansvar
9 kap 4 §

En upplysningsparagraf om ansvarsbestämmelser har lagts till i föreskrifterna.

4. Upphävande av bestämmelser med tillhörande allmänt råd i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt

Med anledning av de nya föreskrifterna bör 2–22 §§ i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt upphävas. Utöver detta upphävs samtliga allmänna råd då allmänna råd har oklar rättslig status. Nu gällande allmänna råd har delvis arbetats in i dessa föreskrifter, delvis föreslås de inarbetats i eventuell vägledning om hur regelverket bör tillämpas.

5. Bemyndigande

Av 10 a § jaktförordningen följer att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om bl.a. vilka krav som ska ställas för att vapen och andra jaktmedel ska få användas vid jakt. I 15 § första stycket bemyndigas Naturvårdsverket att meddela föreskrifter om användning av andra jaktmedel än vad som följer av jaktförordningen.

I 14 d § förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter stadgas att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i förordningens 14 b § första punkten.

6. De som berörs av regleringen

Föreskrifterna berör alla som jagar. Föreskrifterna berör även polisen som utfärdar vapenlicenser och kontrollerar regelefterlevnad mm.

Föreskrifterna om hundar berör även de som använder vallhundar för att valla får. Regleringen av vallhundar ändras dock inte i sak jämfört nu gällande föreskrifter.

Länsstyrelserna berörs i viss omfattning då de får utökade möjligheter att fatta beslut om vissa undantag.

Även enskilda firmor och aktiebolag som tillverkar och säljer vapen och ammunition, företag som arrangerar jakt och jaktturismföretag samt hägnägare, djurparker och forskare som fångar djur med bedövningsgevär kan beröras.

I det flesta fall är det inte möjligt att närmare ange antalet aktörer som berörs, men antalet är sannolikt betydande. Olika aktörer berörs även i olika utsträckning – vissa aktörer berörs endast indirekt av vissa delar av föreskrifterna medan andra aktörer påverkas i högre grad.

7. Kostnader och andra konsekvenser med anledning av ändringen

Principiellt största skillnaden mellan de i föreskrifterna reglerade frågorna och dessa bestämmelsers tidigare utformning utgörs av att Naturvårdsverket anser att möjligheten att kunna använda kulgevär av halvautomatisk typ vid jakt framgent inte ska bedömas utifrån sådant vapens utseende eller ursprung utan baserat på dess funktionalitet och förmåga att leva upp till 27 § jaktlagen.

Förslaget om sänkt kulvikt för att kunna använda kaliber 6,5 X55 vid jakt som kräver klass 1 ammunition berör ca 127 000 jägare som äger vapen av denna kaliber. Om föreskriftsändringen inte genomförs skulle dessa jägare vid ett totalt blyförbud behöva införskaffa ytterligare ett vapen för att få jaga större vilt så som älg, hjort och vildsvin. En sådan åtgärd innebär en stor kostnad för den enskilde jägaren och skulle sannolikt även belasta miljön. Vidare skulle det resultera i en ökad mängd licensärenden att hantera för Polismyndigheten. Då föreskrifterna om jaktmedel innehåller tekniska krav på vapen och ammunition behöver de anmälas till EU-kommissionen, så kallad notifiering²³. Detta sker efter att förslaget om föreskrifter remissbehandlats.

7.1 Allmänt om förslagets konsekvenser

Föreslagna föreskrifter har bland annat syftat till att renodla Naturvårdsverkets roll i frågor om jaktvapen, vapentillbehör och ammunition. Naturvårdsverket bör fokusera på jaktvapnens lämplighet för jakt och inte på andra aspekter så som utseende, ursprung och liknande. Sådana skrivningar har därför tagits bort i

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

förslaget jämfört med tidigare gällande föreskrifter. Det besparar alltså Naturvårdsverket resurser i form av att besvara frågor från Polismyndigheten, allmänheten och domstolar rörande sådana aspekter av vapen, vilket i sin tur frigör arbetstid att ägna åt andra frågor.

Det finns svårigheter i att uppskatta antalet personer som använder jaktvapen i Sverige. De senaste sex åren har mellan knappt 283 000 och knappt 293 000 statliga jaktkort betalats per jaktår. Det saknas dock uppgifter om i vilken omfattning varje jaktkortslösare jagar och hur mycket ammunition som säljs varje år.

De föreslagna föreskrifterna om jaktvapen, vapentillbehör och ammunition bedöms kan ha negativ påverkan för jägare eftersom Naturvårdsverket föreslår att vapen som tidigare haft dispens från föreskrifterna inte längre ska få användas vid jakt. Hur många som har omfattats av dispensen är oklart. Förslaget tar vidare bort vissa begränsningar i användandet av blyfri ammunition. De förändrade reglerna, såsom det omfattande arbete som har lagts ner på att definiera olika begrepp mm, bidra till att skapa större tydlighet i vissa vapenrelaterade frågor. Detta bedöms vara positivt för den enskilde jägaren då det blir enklare att göra rätt med ett tydligare regelverk. Beträffande vapen borde konsekvenserna av förenklingen av bedömningen av vilka krav som ställs på ett vapen som får användas vid jakt i övrigt i första hand beröra Polismyndigheten och Naturvårdsverket.

Regelverket är idag språkligt och strukturellt i viss mån omodernt och en konsekvens bör bli att läsbarhet och tydlighet ökar för målgrupperna för föreskrifterna. Det blir enklare för enskilda användare att ta reda på vad som gäller för användandet av olika jaktvapen, vapentillbehör och ammunition. Det blir också enklare för berörda myndigheter att vägleda om tillämpningen av regelverket.

Föreskrifterna innebär också att det blir tillåtet att använda hagelgevär vid viss typ av skydds jakt på varg och järv samt att det blir tillåtet att använda kulpatron klass 3 och enhandsvapen vid viss typ av skydds jakt på järv. Tidigare har undantag endast kunnat beslutas av Naturvårdsverket i enskilda fall. Förslaget innebär en förenkling samt minskad administration för både länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Dessutom minskar behovet av att Naturvårdsverket behöver ha beredskap för att snabbt kunna fatta beslut som rör dispenser i samband med skydds jakt. Länsstyrelsernas beroende av Naturvårdsverkets dispensbeslut försvinner med de föreslagna undantagen.

Vid skydds jakt på hjort som tillåts ske på natten, föreslås att jägare får använda nattsikten utan dispens från Naturvårdsverket. Ändringen underlättar för den enskilde jägaren att lyckas med skydds jakten, samtidigt som den minskar Naturvårdsverkets administration med dispensansökningar.

Sammantaget bör det som anförts om förslagens konsekvenser ovan för den enskilde jägaren bidra till ökad tydlighet och att det därmed blir lättare att göra rätt. För berörda myndigheter bör konsekvenserna bli färre dispensansökningar,

smidigare ärendehantering och bättre möjligheter att genomföra påkallad jakt snabbt.

7.2 Särskilt om förslagets konsekvenser för företag

8.2.1 Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Naturvårdsverket har inte kunnat inhämta detaljerade uppgifter angående hur många företag som påverkas, eller hur stora dessa företag är. De företag som främst berörs av förslaget är de som tillverkar eller säljer jaktvapen och ammunition. Eftersom föreslagna föreskriftsändringar inte innebär strängare krav medför förslaget inte några ökade kostnader för dessa jämfört idag, se avsnitt 7.1 ovan. Föreskrifterna kan istället påverka förutsättningarna för försäljning av ammunition positivt, då det blir tillåtet att använda blyfri ammunition klass 1 vid jakt med vapentypen 6,5 x 55 mm. Det kan även handla om en omställning i kunskap för dessa aktörer eftersom efterfrågan på blyfri ammunition kan tänkas att successivt öka. Bestämmelserna i föreskriften bidrar till att förbereda handlare och tillverkare inför ett eventuellt kommande blyförbud i EU. Förslagna föreskrifter påverkar inte administrativa kostnader eller andra kostnader för företag då inga sådana nya bestämmelser införs jämfört idag.

De språkliga och strukturella förändringarna av föreskrifterna bidrar till bättre överblick av regelverket, något som borde innebära en förenkling för företag som tillverkar eller säljer jaktvapen och ammunition. Det blir tydligare vilka regler som gäller för jaktvapen och ammunition vilket bidrar till ökad rättssäkerhet för berörda företag.

Naturvårdsverket bedömer sammantaget att den påverkan på företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet som de föreslagna föreskrifterna innebär är liten.

7.2.2 Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Naturvårdsverket kan inte se att föreskrifterna skulle ha någon effekt på konkurrensförhållandena för berörda företag.

7.2.3 Påverkan på företagen i andra avseenden

Förslaget bedöms inte leda till någon ytterligare påverkan på berörda företag än den som redan har redovisats.

7.2.4 Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Enligt EU-kommissionen definieras små företag som företag med färre än 50 anställda och en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger tio miljoner euro.²⁴ Naturvårdsverket utgår från att näst intill samtliga berörda företag är att betrakta som små.

Som framgår ovan medför föreskrifterna inga ökade krav utan snarare förenklingar och förtydliganden. Det innebär att företagen lättare kan efterleva föreskrifterna om jaktmedel. Den ökade tydligheten kan ha vissa positiva effekter för berörda företag.

²⁴ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36–41)

Eftersom föreskrifterna blir tydligare och enklare, anser Naturvårdsverket att det inte finns anledning att ta särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

8. Ikraftträdande och informationsinsatser

Föreskrifterna avses träda i kraft den första oktober 2021. Upphävande av berörda bestämmelser i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt sker samtidigt.

Information kommer att publiceras på Naturvårdsverkets hemsida och andra informationskanaler kommer att användas eftersom detta är föreskrifter som berör många enskilda.

UTKAST